

ДВИЖЕЊЕ НА АКУТНИТЕ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА, Р. С. МАКЕДОНИЈА, 2025 ГОДИНА

**ОДДЕЛ ЗА ЕПИДЕМИОЛОГИЈА НА ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА
ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ**

Скопје, април 2026 година

СОДРЖИНА

ВОВЕД.....	4
1. ГРУПИ НА ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА	7
3. МОРТАЛИТЕТ ОД АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА	8
4. ЕПИДЕМИИ НА АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА.....	8
5. КАПКОВИ АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА	10
5.1. ЗАБОЛУВАЊА ПРОТИВ КОИ СЕ СПРОВЕДУВА ЗАДОЛЖИТЕЛНА ИМУНИЗАЦИЈА.....	11
5.1.1. Дифтерија	12
5.1.2. Инфекции со хемофилус инфлуенца тип Б (ХиБ).....	12
5.1.3. Мали сипаници	12
5.1.4. Заразни заушки	12
5.1.5. Рубеола	12
5.1.6. Голема кашлица	13
5.1.7. Пневмококни инфекции	13
5.2. ОСТАНАТИ КАПКОВИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА	13
5.2.1. Овчи сипаници	13
5.2.2. Скарлатина	14
5.2.3. Епидемиски менингитис (менингококна болест).....	14
5.2.4. Инфективна моноклеоза	14
5.2.5. Легионелоза (легионерска болест)	15
6. ЦРЕВНИ АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА.....	16
6.1. ЕНТЕРОКОЛИТИС	17
6.2. БАКТЕРИСКИ АЛИМЕНТАРНИ ИНФЕКЦИИ И ИНТОКСИКАЦИИ (АТИ).....	18
6.3. ВИРУСЕН ХЕПАТИТ ТИП А	19
6.4. САЛМОНЕЛОЗИ	19
6.5. ШИГЕЛОЗА	19
6.6. ИНФЕКЦИИ СО <i>ESCHERICHIA COLI</i>	20
6.7. ТИФУСИ И ПАРАТИФУСИ	20
6.8. ЦАРДИЈАЗА	20
6.9. ЛИСТЕРИОЗА	20
6.10. КАМПИЛОБАКТЕРИОЗА.....	20
6.11. ЈЕРСИНИОЗА.....	21
6.12. КРИПТОСПОРИДИОЗА.....	21
7. ЗООНОЗИ И ВЕКТОР-ПРЕНОСЛИВИ ЗАБОЛУВАЊА.....	22
7.1. БРУЦЕЛОЗА	23
7.2. ЕХИНОКОКОЗА	23
7.3. ЛАЈШМАНИОЗА	23
7.4. КЈУ-ТРЕСКА	24
7.5. АНТРАКС.....	24
7.6. ТЕТАНУС	24
7.7. ЛАЈМ БОРЕЛИОЗА (ЛАЈМСКА БОЛЕСТ)	24
7.8. ТУЛАРЕМИЈА	25
7.9. МАЛАРИЈА.....	25
7.10. ТОКСОПЛАЗМОЗА	25
7.11. ХЕМОРАГИЧНИ ТРЕСКИ	25
7.12. ОСТАНАТИ ЗООНОЗИ И ВЕКТОР-ПРЕНОСЛИВИ ЗАБОЛУВАЊА.....	26
8. СЕКСУАЛНО И КРВНО ПРЕНОСЛИВИ ИНФЕКЦИИ	27
8.1. ГОНОРЕЈА	27
8.2. СИФИЛИС	27
8.3. ИНФЕКЦИИ СО ХЛАМИДИЈА	28
8.4. ХИВ/СИДА	28
8.5. ВИРУСЕН ХЕПАТИТ ТИП Б	28
8.6. ВИРУСЕН ХЕПАТИТ ТИП Ц	29

9.	ОСТАНАТИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА	30
9.1.	СКАБИЕС	30
9.2.	ВИРУСЕН ЕНЦЕФАЛИТИС	31
9.2.1.	Западно-нилска треска	31
9.3.	ВИРУСЕН МЕНИНГИТИС	32
9.4.	БАКТЕРИСКИ МЕНИНГИТИС	32
9.5.	НЕОПРЕДЕЛЕН ВИРУСЕН ХЕПАТИТ	32
10.	ЗАБОЛУВАЊА/СОСТОЈБИ КОИ НЕ СЕ ПРИКАЖАНИ ВО ВКУПНИОТ БРОЈ НА ПРИЈАВЕНИ АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА ВО ИЗВЕШТАЈОТ	33
10.1.	ГРИП / ИЛИ (ЗАБОЛУВАЊА СЛИЧНИ НА ГРИП)	33
10.2.	КОВИД-19	34
10.3.	АКУТНА ФЛАКЦИДНА ПАРАЛИЗА (АФП)	35
	КОНСТАТАЦИИ И ПРЕДЛОГ МЕРКИ	36
	ПРИЛОГ	38

КОРИСТЕНИ КРАТЕНКИ

АФП	–	Акутна флацидна парализа
ВПЗ	–	Вектор-преносливи заболувања
ИЈЗ	–	Институт за јавно здравје
ИЛИ	–	Заболувања слични на грип
Лт	–	Леталитет/ Стапка на смртност
Мб	–	Морбидитет/ Стапка на заболување
МЗ	–	Министерство за здравство
МРП	–	Морбили-Рубеола-Паротит
Мт	–	Стапка на умирање/морталитет
ПЕ	–	Подрачна единица
РСМ	–	Република Северна Македонија
СИДА	–	Синдром на стекната имунодефициенција
СПИ	–	Сексуално преносливи инфекции
СКПИ	–	Сексуално и крвно преносливи инфекции
ХиБ	–	Хемофилус инфлуенца тип Б
ХИВ	–	Хуман имунодефициентен вирус
ЦЈЗ	–	Центар за јавно здравје
I	–	Инциденца

Во Извештајот е даден преглед на регистрираните акутни заразни заболувања во 2025 година, а кои подлежат на задолжително пријавување согласно важечката законска и подзаконска регулатива:

- ***Закон за заштита на населението од заразни болести***
Службен Весник на Република Македонија, број 66/2004 година
- ***Закон за изменување и дополнување на законот за заштита на населението од заразни болести***
Службен Весник на РМ, број 139/2008 година
- ***Закон за изменување и дополнување на законот за заштита на населението од заразни болести***
Службен весник на РМ, број 99/2009 година
- ***Закон за изменување и дополнување на законот за заштита на населението од заразни болести***
Службен весник на РМ, број 146/2014 година
- ***Закон за изменување и дополнување на законот за заштита на населението од заразни болести***
Службен весник на РМ, број 150/2015 година
- ***Закон за изменување и дополнување на законот за заштита на населението од заразни болести***
Службен весник на РМ, број 37/2016 година
- ***Закон за изменување и дополнување на законот за заштита на населението од заразни болести***
Службен весник на РСМ, број 257/2020 година
- ***Правилник за начинот на пријавување и формата и содржината на обрасците за пријавување на заразните болести и микробиолошки докажаните причинители***
Службен весник на РМ, број 46/2009 година.

Врз основа на секојдневната обработка на добиените податоци, информации, извештаи и теренски увиди во текот на годината, за тековната епидемиолошка состојба и преземените превентивни и против епидемиски мерки, редовно беа информирани Министерството за здравство на Република Северна Македонија и другите релевантни тела и институции.

РЕЗИМЕ

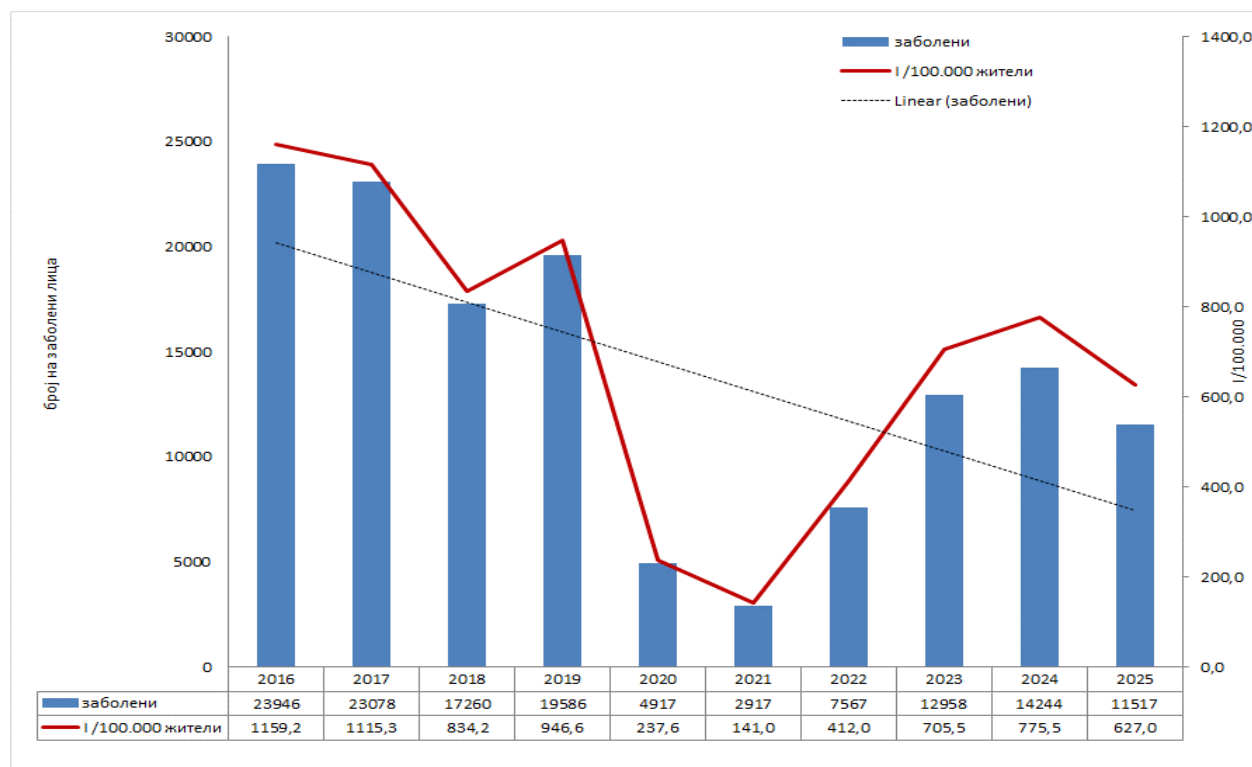
Во текот на 2025 година, пријавени се вкупно **11.517 заболени** од акутни заразни заболувања¹ (Табела 1, 2 и 3 во Прилог), со вкупен **морбидитет 627,0/100.000 жители**.

Бројот на регистрирани случаи на акутни заразни заболувања во 2025 е намален за 19,1% во однос на 2024 година кога беа регистрирани 14.244 случаи ($I=775,5/100.000$).

Во десетгодишниот период од 2016-2025 година, најголем број на заболени ($n=23.946$, $I=1.159,2/100.000$) се регистрирани во 2016 година, додека најмал број ($n=2.917$, $I=141,0/100.000$) во 2021 година. Трендот покажува тенденција на намалување на бројот на заболени што најверојатно се должи на КОВИД-19 пандемијата (2020-2022 година) и нејзиниот импакт врз пријавувањето на заразните заболувања. (Графикон 1)

Во десетгодишниот период од 2016-2025 година, се забележува тренд на намалување на бројот на пријавени акутни заразни заболувања во РСМ.

Графикон 1. Акутни заразни заболувања во Р.С. Македонија, регистриран број, инциденца на 100.000 жители и тренд (2016-2025)

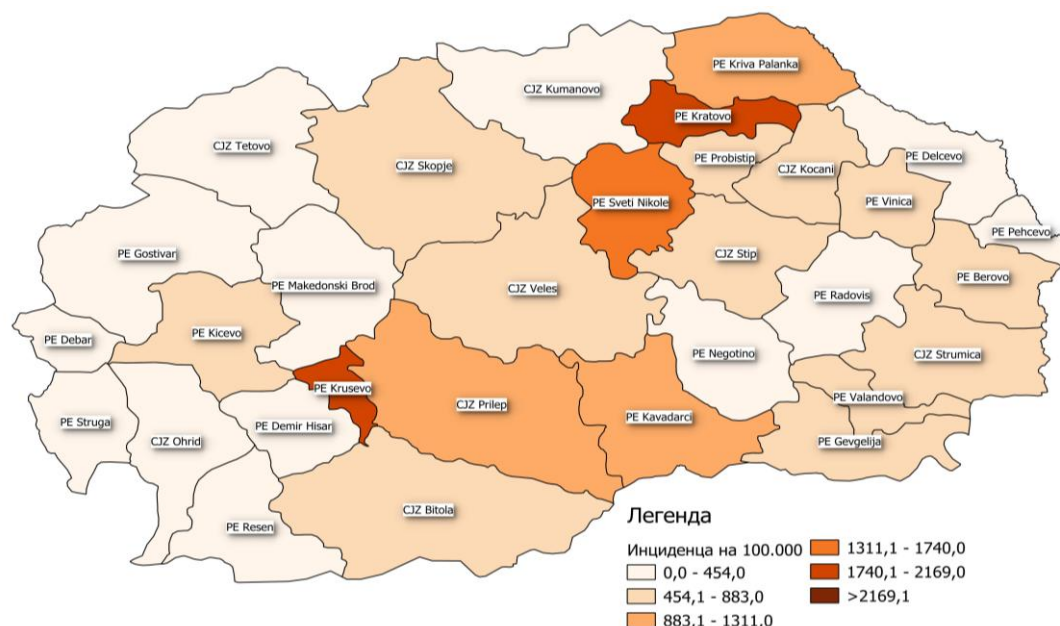

Како и во претходната година, најголем број од акутни заразни заболувања во 2025 година отпаѓаат на овчите сипаници ($n=5.997$) и ентероколитите ($n=3.844$) кои заедно чинат 85,5% од вкупниот број на регистрирани заболувања во 2025 година.

Од вкупниот број извештајни единици (31), најголем број на заболени се пријавени на територијата на Центарот за јавно здравје – Скопје ($n=4.982$; 43,3%), додека највисока инциденца од 1.988,1 на 100.000 жители регистрирана е на територијата на ПЕ Кратово ($n=150$) и 1.872,4/100.000 на територијата која ја покрива ПЕ Крушево ($n=157$). (Картограм 1)

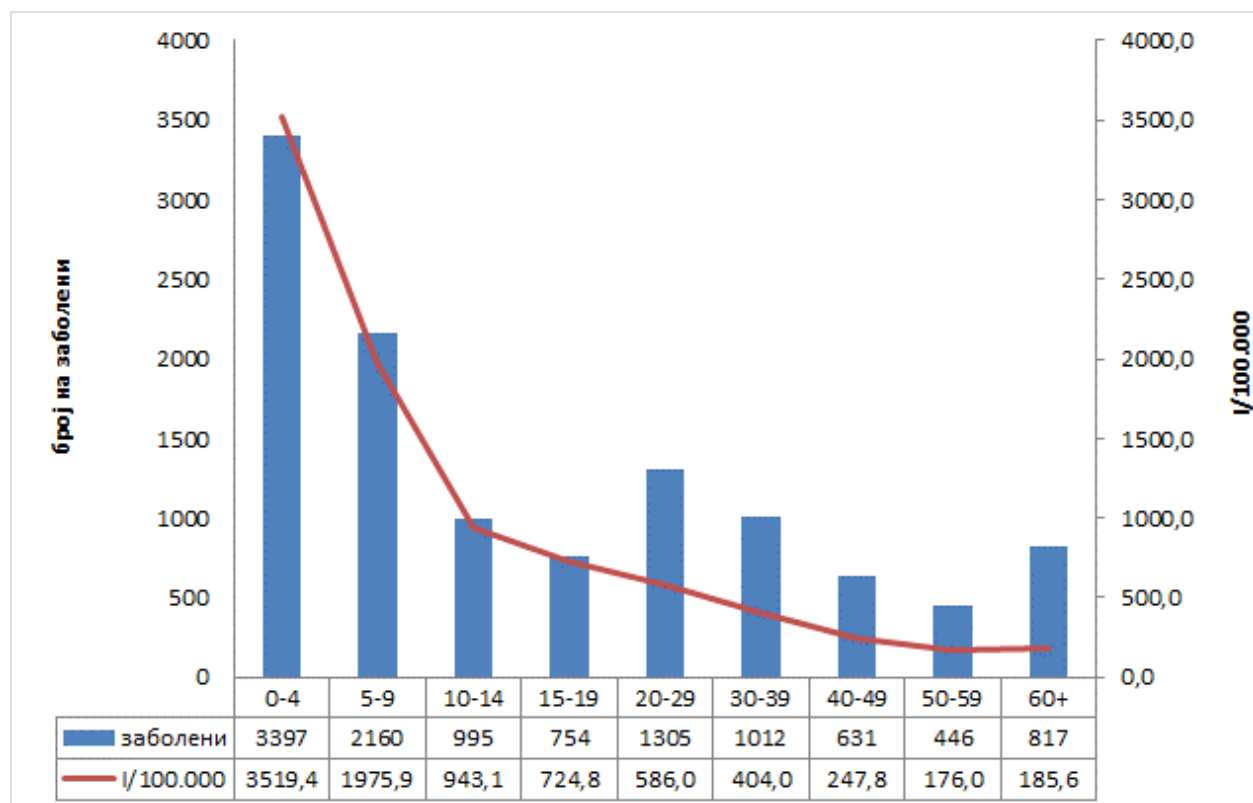
¹ без КОВИД-19, грип, туберкулоза, ХИВ/СИДА, хронични хепатити, носителство на причинители на заразни болести и АФП случаи

Картограм 1. Географска дистрибуција на заболени од акутни заразни заболувања во 2025 година, инциденца на 100.000 жители

Во однос на дистрибуцијата по возраст, најголем број заболени од акутни заразни болести ($n=3.397$) и највисока инциденца ($3.519,4/100.000$) се регистрира кај децата на возраст од 0-4 години. Најмал број заболени ($n=446$) и најниска инциденца ($176,0/100.000$) се регистрира кај лицата од возрасната група 50-59 години. (Графикон 2)

Графикон 2. Возрасна дистрибуција по број и инциденца на 100.000 жители на заболени од акутни заразни заболувања, Р.С. Македонија, 2025 година

Не постои статистички значајна разлика во дистрибуцијата на заразни заболувања по пол во 2025 година – 51,3% се од женски пол, со инциденца од $637,7/100.000$ жители, а 48,7% се од машки пол, каде инциденцата изнесува $616,2/100.000$ ($p=p=0.06442$).

1. ГРУПИ НА ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА²

Во 2025 година, најголем процент – 54,9% и најголем број - 6.350 случаи, од сите пријавени случаи на заразни болести се регистрирани во групата на капкови заразни заболувања, со инциденца од 345,7 на 100.000 жители.

На второ место по број на заболени се цревни заразни заболувања кои во вкупниот број на случаи учествуваат со 38,9%, а пријавени се 4.499 случаи и инциденца од 244,9/100.000.

Сексуално и крвно преносливите инфекции се регистрираат со вкупно 147 случаи или 1,3% од вкупниот број на заразни заболувања ($I=8,0/100.000$). Бројот на новорегистрирани случаи на ХИВ/СИДА вброени во оваа група во текот на 2025 година изнесува $n=41$.

Зоонозите и вектор-преносливите заболувања се регистрираат со 73 заболени или 0,6% и инциденца од 4,0/100.000.

Останатите заболувања во 2025 година се регистрираат со 489 случаи (4,2%) и инциденца од 26,6/100.000.

Деталните прикази на бројот на заболени/умрени лица од акутни заразни заболувања регистрирани во 2025 година се дадени во Прилог на извештајот, во Табела 1, 2 и 3, и тоа:

- По Центри за јавно здравје/нивни подрачни единици (каде се регистрирани) и за цела Република, како и по исход на заболувањето - во Табела 1;
- По возрастни групи, пол и исход на заболувањето за целата Република - Табела 2;
- По месец на јавувањето и исход на болеста за целата Република - Табела 3.

2. ДЕСЕТ НАЈЧЕСТИ АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА

Во 2025 година, десетте најчесто пријавувани акутни заразни заболувања се регистрираат со 11.259 случаи и чинат 97,8% од вкупно регистрираните заразни заболувања³.

Инциденцата на вкупниот број на десетте најчести заболувања регистрирани во 2025 година изнесува 613,0 на 100.000 жители. (Табела 1)

Табела 1. Десет најчести акутни заразни заболувања, Р.С. Македонија, 2025 година

Заболување	Број на заболени	I/100.000
Овчи сипаници	5.997	326,5
Ентероколитиси	3.844	209,3
Шуга	453	24,7
Салмонелози	385	21,0
АТИ	206	11,2
Инфективна моноклеоза	193	10,5
Скарлатина	74	4,0
Легионерска болест	40	2,2
Вирусен хепатитис Б	35	1,9
Кампилобактериоза	32	1,7
ВКУПНО	11.259	613,0

² Случаите на ХИВ/СИДА се вклучени во вкупниот број на заболени во пресметките по групи на заболувања

³ без КОВИД-19, грип, туберкулоза, ХИВ/СИДА, хронични хепатити, носителство на причинители на заразни болести и АФП

3. МОРТАЛИТЕТ ОД АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА

Во текот на 2025 година, регистрирани се 6 смртни случаи асоцирани со акутно заразно заболување⁴ - две починати лица со бактериски менингит и по едно починато лице со вирусен енцефалит, листериоза, прионска болест и пневмококна инфекција.

Регистрираниот морталитет од акутни заразни заболувања во 2025 година изнесува $M_t=0,33$ на 100.000 жители, се регистрира двојно зголемување во споредба со претходната година кога бил $M_t=0,16$. Во споредба со просекот (0,35) за последните десет години (2016-2025), регистрираниот морталитет во 2025 година е во рамките на очекуваното. (Табела 2)

Табела 2. Морталитет од акутни заразни заболувања на 100.000 жители во Р.С. Македонија, период 2016-2025 година

Година	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Мт/ 100.000	0,48	0,34	0,39	0,82	0,05	0,05	0,38	0,49	0,16	0,33

4. ЕПИДЕМИИ НА АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА

Во тек на 2025 година, пријавени се 11 епидемии на акутни заразни заболувања. Во сите 11 епидемии кои се одјавени, регистрирани се вкупно 190 заболени лица, а хоспитализирани или задржани на лекување во дневна болница биле 40 лица (21,1%).

Епидемии во групата на цревни заразни заболувања

Во тек на 2025 пријавени се 10 епидемии на заболувања кои се пренесуваат преку храна или вода – осум алиментарни токсинфекции и две алиментарни интоксикации. Регистрирани се вкупно 172 заболени лица во десетте епидемии, од кои 23,2% ($n=40$) биле хоспитализирани или задржани на лекување во дневна болница (Табела 4 во Прилог).

- *Алиментарна токсинфекција* е првата епидемија од оваа група пријавена во месец јуни од страна на ЦЈЗ Прилеп и одјавена е во истиот месец. Во оваа епидемија, регистрирана во фабрика во Прилеп, пријавени се вкупно 38 заболени, а хоспитализирани се 3 лица. Причинителот на епидемијата е утврден - *Salmonella enteritidis*.
- *Алиментарна токсинфекција* е пријавена и од страна на ЦЈЗ Кочани/ ПЕ Берово во месец јули и одјавена истиот месец. Во оваа епидемија, регистрирана во дом за стари лица во Берово, пријавени се 22 заболени лица, додека хоспитализирани и смртни случаи не се пријавени. Причинителот не е утврден.
- Епидемија на *Алиментарна интоксикација* е пријавена и одјавена во јули, од страна на ЦЈЗ Кочани. Во оваа епидемија, регистрирана во с.Зрновци, пријавени се вкупно 6 заболени лица, хоспитализирани биле сите 6, а смртни случаи не се пријавени. Причинителот не е утврден.
- Епидемија на *Алиментарна токсинфекција* во ЦЈЗ Куманово е пријавена и одјавена во септември. Во оваа епидемија, регистрирана во ресторан во Куманово, пријавени се вкупно 23 заболени лица, од кои 2 биле хоспитализирани, а смртни случаи не се пријавени. Причинителот е утврден - *Salmonella spp.*

⁴ без КОВИД-19, грип, туберкулоза, ХИВ/СИДА, хронични хепатити, носителство на причинител на заразна болест и АФП

- Епидемија на Алиментарна токсоинфекција во ЦЈЗ Куманово е пријавена во месец септември и одјавена е во истиот месец. Во оваа епидемија, регистрирана во ресторан во Куманово, пријавени се вкупно 6 заболени лица, а хоспитализирани биле 5 лица, додека смртни случаи не се пријавени. Причинителот е утврден - *Salmonella spp.*
- Епидемија на Алиментарна токсоинфекција во ЦЈЗ Штип е пријавена и одјавена во месец септември. Во оваа епидемија, регистрирана во сендвичара во Штип, пријавено е вкупно 21 заболено лице, 15 биле хоспитализирани, а смртни случаи не се пријавени. Причинителот е утврден - *Salmonella enteritidis*.
- Епидемија на Алиментарна токсоинфекција во ЦЈЗ Струмица е пријавена и одјавена во месец октомври. Во оваа епидемија, регистрирана во ресторан во Струмица, пријавени се вкупно 5 заболени лица, а хоспитализирани и смртни случаи не се пријавени. Причинителот не е утврден.
- Епидемија на Алиментарна интоксикација во ЦЈЗ Охрид/ ПЕ Струга е пријавена и одјавена во месец октомври. Во оваа епидемија, регистрирана во хотелски ресторан во Струга, пријавени се вкупно 11 заболени лица, а хоспитализирани и смртни случаи не се пријавени. Причинителот е утврден - *Staphylococcus aureus*.
- Епидемија на Алиментарна токсоинфекција во ЦЈЗ Скопје е пријавена и одјавена во месец ноември. Во оваа епидемија, регистрирана на семеен собир во Скопје, пријавени се вкупно 6 заболени лица, а хоспитализирани и смртни случаи не се пријавени. Причинителот не е утврден.
- Епидемија на Алиментарна токсоинфекција во ЦЈЗ Скопје е пријавена и одјавена во месец ноември 2025 година. Во оваа епидемија, регистрирана во основно училиште во Скопје, пријавени се вкупно 34 заболени лица, од кои 9 биле хоспитализирани, а смртни случаи не се пријавени. Причинителот е лабораториски потврден од примероци од заболениите - *Norovirus*.

Епидемии од групата на капкови заразни заболувања

Во тек на 2025 година, пријавена е една епидемија на капкови заболувања и истата е одјавена, а регистрирани се вкупно 18 лица (Табела 4 во Прилог).

- Епидемија на овчи сипаници на територијата на ЦЈЗ Куманово е пријавена во месец април. Во оваа епидемија, регистрирана во детска градинка во с.Матејче во тек на 2025 година, пријавени се вкупно 18 заболени лица, а хоспитализирани и смртни случаи не се пријавени. Според возрасната дистрибуција, најголем дел или 11 (61,1%) се деца на возраст од 1-4 години, а 7 (38,9%) се деца на возраст од 5-9 години. Епидемијата е одјавена во јули.

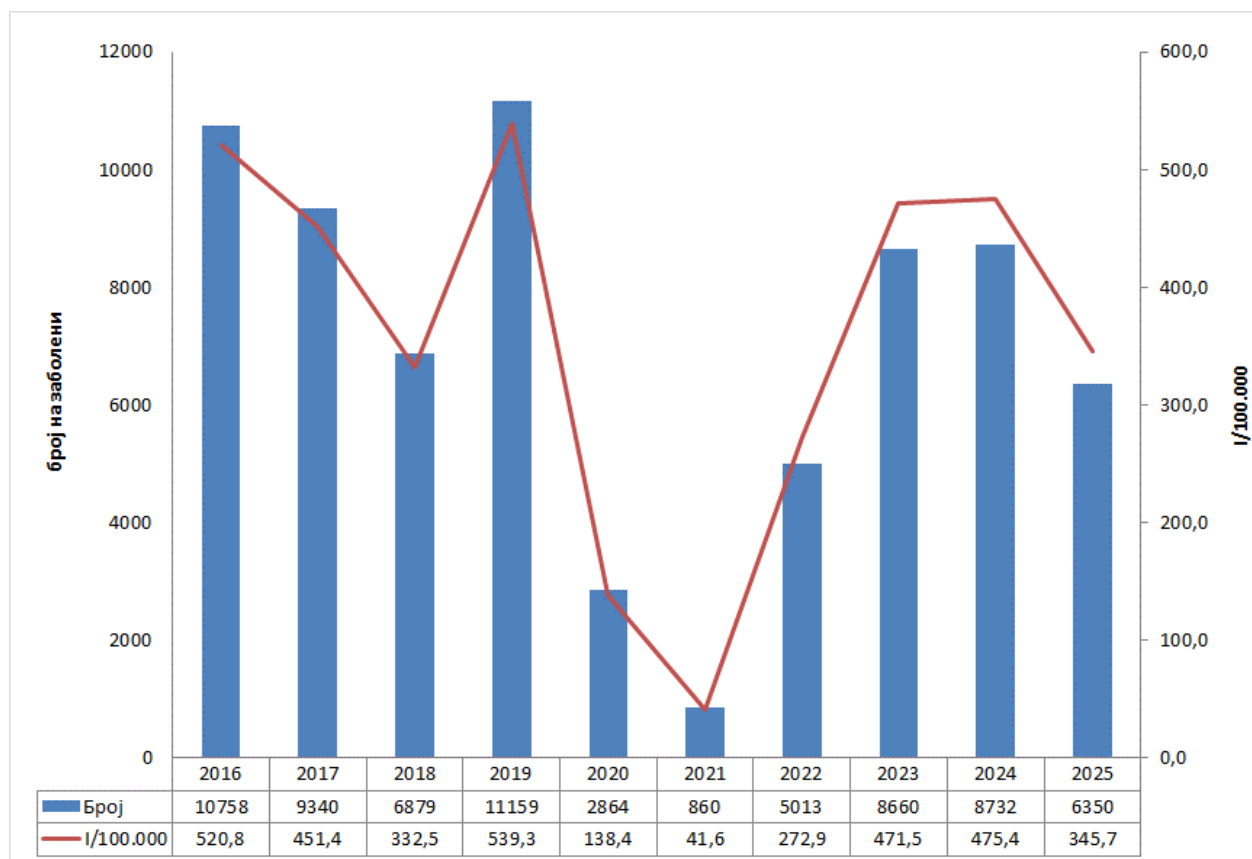
Епидемиолозите од надлежните епидемиолошки служби каде се пријавени епидемиите извршиле епидемиолошки истражувања, изготвиле епидемиолошки анкети, земале материјали за лабораториско докажување/потврдување, односно утврдување на изворот и патот на пренесување и спровеле мерки за контрола и превенција на заболувањето.

5. КАПКОВИ АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА

Капковите заразни заболувања во 2025 година во Република Северна Македонија се регистрирани со 6.350 случаи и инциденца од 345,7 на 100.000 жители. Во споредба со претходната, 2024 година (n=8.732), се регистрира намалување на бројот на капкови акутни заразни заболувања за 27,3%.

Во периодот 2016-2025 година, регистрираната инциденца од оваа група на заболувања се движи од 41,6 во 2021 до 539,3 на 100.000 жители во 2019 година. (Графикон 3)

Графикон 3. Број на заболени и инциденца на 100.000 жители од капкови заразни заболувања, Р.С. Македонија, период 2016-2025 година

Во 2025 година, како и во претходните пет години, во групата на капкови заразни заболувања, овчите сипаници се регистрираат со највисока инциденца (326,5/100.000). Не се регистрирани случаи на рубеола и мали сипаници, а со најниска инциденца од 0,05 на 100.000 жители се регистрираат инфекции предизвикани од ХиБ и менингококната болест со инциденца од 0,3.

Во петгодишниот период 2021-2025 година, најниска просечна инциденца од 0,01/100.000 се регистрира кај инфекциите предизвикани со ХиБ. (Табела 3)

Од групата на капкови заразни заболувања, во текот на 2025 година, пријавена е една епидемија, обработена во соодветното поглавје.

Од групата на капкови заразни заболувања, во текот на 2025 година, пријавен е еден смртен случај од пневмококна инфекција.

Табела 3. Капкови заразни заболувања, I/100.000 жители, Р.С. Македонија, период 2021-25

Заболување/ година	2025	2024	2023	2022	2021	Просек 2021-2025
Овчи сипаници	326,5	394,5	447,4	262,2	37,5	293,6
Инфективна моноклеоза	10,5	9,5	9,3	7,2	3,0	7,9
Скарлатина	4,0	5,1	13,2	2,3	0,5	5,0
Легионерска болест	2,2	0,9	0,7	0,3	0,0	0,8
Голема кашлица	1,1	63,9	0,2	0,0	0,0	13,1
Заразни заушки	0,7	1,0	0,5	0,7	0,4	0,7
Пневмококни инфекции	0,4	0,4	0,1	0,1	0,0	0,2
Менингококна болест	0,3	0,1	0,1	0,1	0,0	0,12
Инфекции предизвикани со ХиБ	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,01
Мали сипаници	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,03
Рубеола (црвенка)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
ВКУПНО	345,7	475,4	471,5	272,9	41,6	321,4

5.1. Заболувања против кои се спроведува задолжителна имунизација

Од групата на акутните капкови заразни заболувања, во Република Северна Македонија континуирана задолжителна имунизација се спроведува против малите сипаници, рубеолата, заразните заушки, големата кашлица и дифтеријата, а од 2008 година против заболувања предизвикани од хемофилус инфлуенца тип Б (ХиБ). Во втората половина на 2019 година, во редовниот Календар за имунизација воведени се две нови вакцини, од кои едната е против капково заболување - пневмококни инфекции.

Просечната годишна инциденца на заболувањата против кои се врши задолжителна имунизација во петгодишниот период, како и во 2025 година, е значително намалена во споредба со просекот за петгодишниот период пред воведувањето на задолжителната имунизација. (Табела 4)

Табела 4. Просечна инциденца на 100.000 жители пет години пред воведување на вакцинација, 2021-2025 и инциденца на 100.000 во 2025 година

Заболување/период	Мали сипаници	Рубеола	Заразни заушки	Голема кашлица	ХиБ	Пневмококни инфекции
Просек за последни 5г пред воведување на задолжителна вакцинација	690,2	106,4	479,4	263,0	/	2,4
Просек 2021-2025	0,03	0,0	0,7	13,1	0,01	0,2
2025	0,0	0,0	0,7	1,1	0,05	0,4

5.1.1. Дифтерија

Последен случај на Дифтеријата во Р.С. Македонија е регистриран во 1976 година.

5.1.2. Инфекции со хемофилус инфлуенца тип Б (ХиБ)

Во 2025 година, регистриран е еден случај на инфекција предизвикана од ХиБ, додека во претходните четири години не се регистрирани случаи.

Од почетокот на задолжителното законско пријавување во 2010 година, ова заболување се регистрира со поединечни случаи, вкупно 24.

5.1.3. Мали сипаници

Во 2025 година, во Република Северна Македонија, не се пријавени случаи на заболување од мали сипаници. Во десетгодишниот период од 2016-2025 година, регистрирани се вкупно 1.905 заболени од ова заболување. (Табела 5)

Епидемии се регистрирани во 2017, 2018 и 2019 година. Последната регистрирана епидемија на ова заболување во Република Северна Македонија започна во 2018 година, а беше одјавена во 2019 со вкупено 1.901 регистрирано лице, во 24 градови во републиката.

Табела 5. Мали сипаници, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2016-2025

Година	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Број на заболени	0	19	64	1.819	0	0	0	1	2	0
I/100.000	0,0	0,9	3,1	87,9	0,0	0,0	0,0	0,05	0,1	0,0

5.1.4. Заразни заушки

Во 2025 година, регистрирани се вкупно 12 случаи на заразни заушки со инциденца од 0,7 на 100.000 жители, со намалување од 33,3% во споредба со минатата, 2024 година (n=18).

Во десетгодишниот период, најмал број на случаи е регистриран во 2020, 2021 и 2023 година (n=9), а најголем број (n=45) и инциденца од 2,2/100.000 регистрирани се во 2016 година. (Табела 6)

Табела 6. Заразни заушки, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2016-2025

Година	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Број на заболени	45	32	28	29	9	9	13	9	18	12
I/100.000	2,2	1,5	1,4	1,4	0,4	0,4	0,7	0,5	1,0	0,7

Во однос на возрасната дистрибуција на случаите на заразни заушки во 2025 година, и покрај малиот број на пријавени случаи, сепак најголем број на заболени се пријавени во возрасните групи од 0-4 и 5-9 години (n=9; 75,0%).

5.1.5. Рубеола

Во текот на 2025 година не е регистриран случај на заболено лице од рубеола, како и во периодот 2016-2024 година.

Во десетгодишниот период 2016-2025 година, се регистрира јасен негативен тренд, со пријавен еден случај, само во 2015 (n=1, I=0,05/100.000).

5.1.6. Голема кашлица

Во 2025 година, регистриран е вкупно 21 случај на голема кашлица со инциденца од 1,1 на 100.000 жители, многукратно намалување во споредба со минатата, 2024 година (n=1.174). (Табела 3 и 7)

Бројот на регистрирани случаи на голема кашлица во десетгодишниот период 2016-2025 е највисок во 2024 година (n=1.174; I=63,9/100.000), а најнизок во 2020 (n=2; I=0,1/100.000). Нема регистрирани случаи во 2021 и 2022 година. (Табела 7)

Во текот на 2025 година не се регистрирани епидемии на голема кашлица.

Табела 7. Голема кашлица, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2016-2025

Година	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Број на заболени	4	13	32	4	2	0	0	4	1.174	21
I /100.000	0,2	0,6	1,6	0,2	0,1	0,0	0,0	0,2	63,9	1,14

5.1.7. Пневмококни инфекции

Во 2025 година, пристигнати се 7 пријави за пневмококни инфекции, идентично во споредба со 2024 година (n=7).

Од почетокот на законското пријавување на оваа болест во 2010 година, пријавен е вкупно 91 случај, од кои најголем број во 2015 (n=15) и 2014 година (n=14) со инциденца од по 0,7/100.000. Во текот на 2020 и 2021 година не е пријавен случај на пневмококна инфекција.

Во текот на 2025 година, пријавен е еден смртен случај од пневмококна инфекција. Се работи за лице од Струмица, од возрастната група од 40-49 години со пневмококен менингитис.

5.2. Останати капкови заразни заболувања

5.2.1. Овчи сипаници

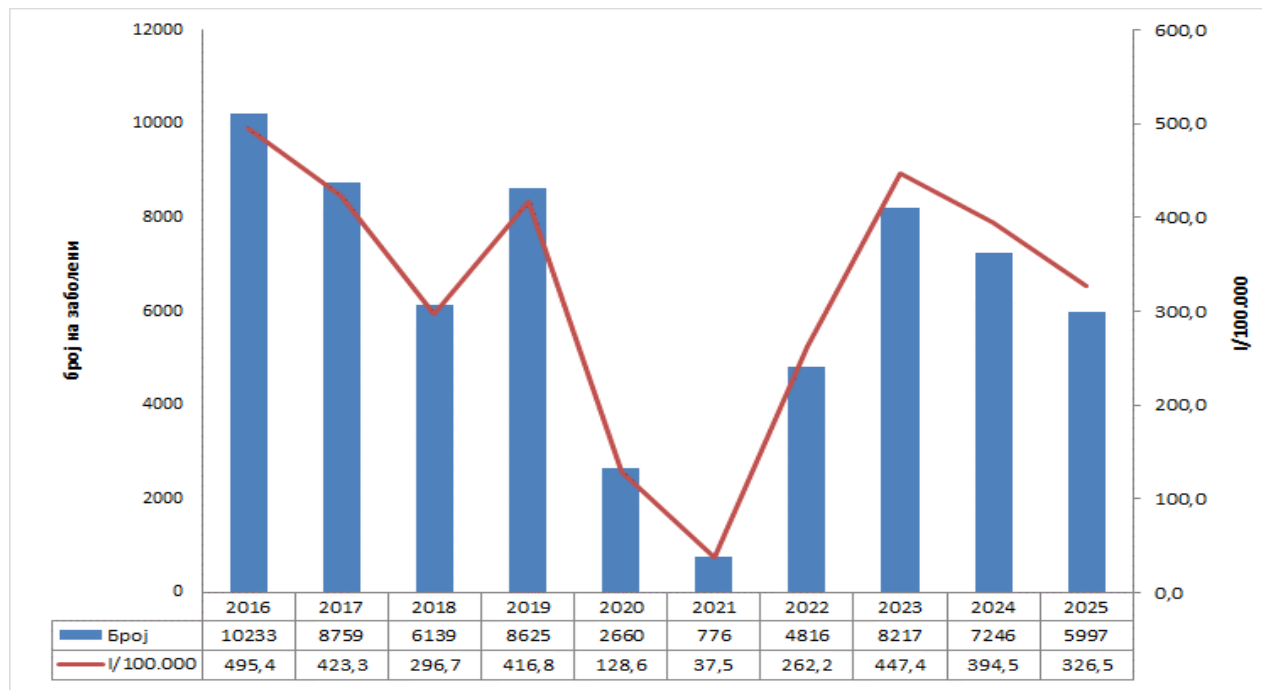
Во 2025 година, овчите сипаници се регистрираат со 5.997 случаи и инциденца од 326,5 на 100.000 жители (Табела 3, Графикон 8). Овчите сипаници се најчесто пријавувано заразно заболување од групата на капкови заразни заболувања во 2025 и чинат 68,7% од сите пријавени случаи од оваа група. Овчите сипаници чинат 52,1% од вкупно регистрираните акутни заразни заболувања во 2025 година.

Бројот на регистрирани случаи во 2025 година претставува намалување од 17,2% во споредба со минатата, 2024 година (n=7.246).

Во периодот 2016-2025 година, најмал број заболени (n=776) и најниска инциденца од овчи сипаници од 37,5 на 100.000 жители се регистрирани во 2021 година. (Графикон 8)

Пријавена е една епидемија од ова заболување, обработена во соодветното поглавје.

Графикон 8. Овчи сипаници, број и I/100.000, Р.С. Македонија, 2016-2025

5.2.2. Скарлатина

Во 2025 година регистрирани се 74 заболени со инциденца од 4,0 на 100.000 жители, намалување од 20,4% во споредба со 2024 година. (Табела 8)

Во десетгодишниот период, највисок број (n=323) и инциденца (15,6/100.000) на заболени од скарлатина се регистрира во 2019, а најнизок (n=11; I=0,5/100.000) во 2021 година. (Табела 8)

Табела 8. Скарлатина, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2016-2025

Година	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Број на заболени	228	256	262	323	81	11	42	243	93	74
I/100.000	11,0	12,4	12,7	15,6	3,9	0,5	2,3	13,2	5,1	4,0

5.2.3. Епидемиски менингитис (менингококна болест)

Во текот на 2025 година, регистрирани се пет случаи на менингококна болест, со зголемување од 3 случаи во споредба со 2024 година (n=2). Заболувањето се регистрира со спорадични случаи, а во изминатите 10 години се регистрирани вкупно 19 случаи, од кои најголем број во 2018 година (n=3; I=0,1/100.000).

5.2.4. Инфективна мононуклеоза

Пријавени се 193 случаи (I=10,5/100.000) на инфективна мононуклеоза во 2025 година, зголемување од 10,9% во споредба со 2024 година. Регистрираните случаи во 2019 (n=340) се највисок број на заболени пријавени на годишно ниво, во последните 10 години. Во периодот 2016-2025 година, регистрираната инциденца од ова заболување на 100.000 жители се движи од 3,0 во 2021 година до 16,4 во 2019 година. (Табела 9)

Табела 9. Инфективна моноклеоза, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2016-2025

Година	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Број на заболени	235	247	334	340	106	62	133	170	174	193
I/100.000	11,4	11,9	16,1	16,4	5,1	3,0	7,2	9,3	9,5	10,5

5.2.5. Легионелоза (легионерска болест)

До Институтот за јавно здравје, во текот на 2025 година пристигнаа 40 пријави за легионерска болест со инциденца од 2,2/100.000 жители. (Табела 3)

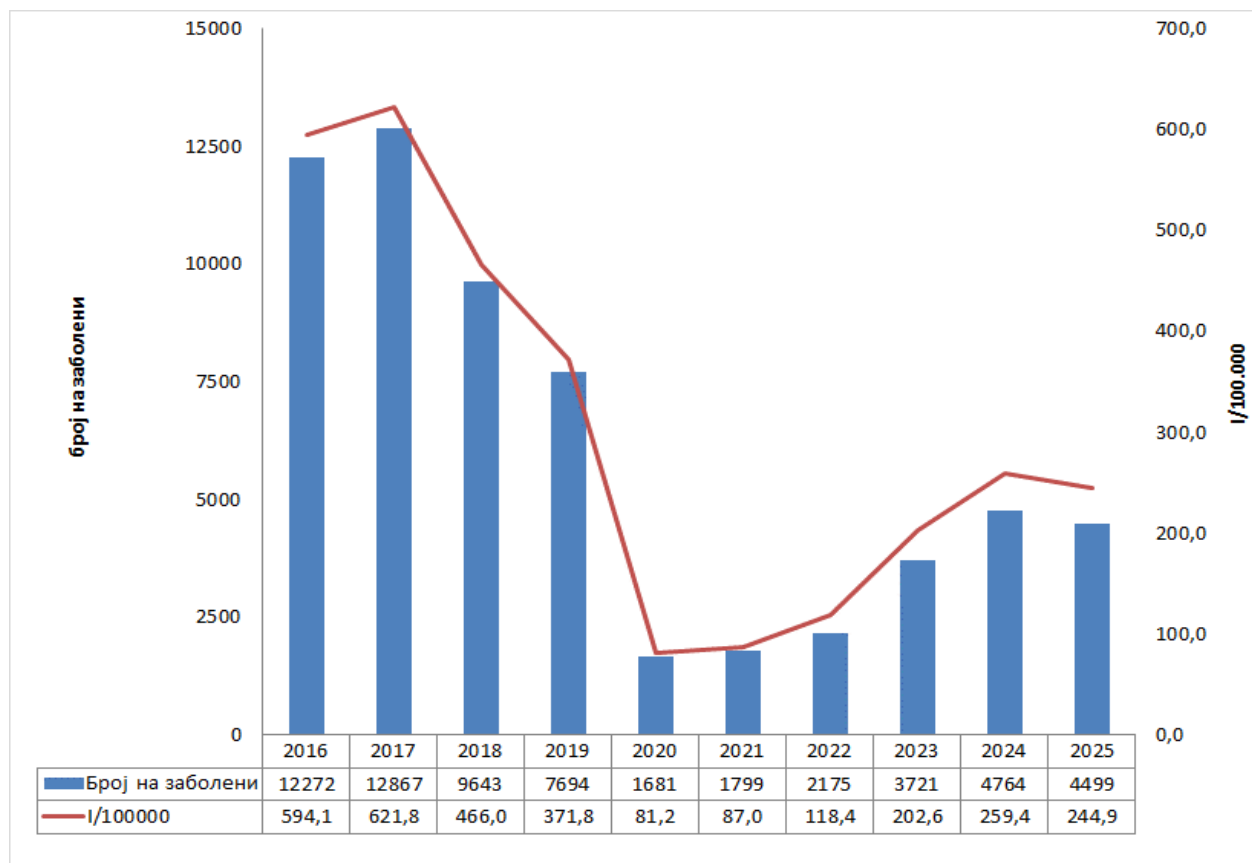
Во последните 10 години (2016-2025 година), најголем број на случаи се регистрирани во 2024 година, а само во 2017 не се пријавени заболени од легионелоза.

6. ЦРЕВНИ АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА

Во 2025 година во групата на цревни акутни заразни заболувања, регистрирани се 4.499 случаи и инциденца од 244,9 на 100.000 жители. Во периодот од 2016-2025 година, инциденцата на 100.000 жители кај оваа група заболувања се движи од 81,2 во 2020 до 621,8 во 2017 година. (Графикон 9)

Во споредба со претходната, 2024 година (n=4.764), се регистрира намалување на бројот на цревни акутни заразни заболувања за 5,6%.

Графикон 9. Број на болени и инциденца на 100.000 жители од акутни цревни заразни заболувања, Р.С. Македонија, период 2016-2025

Како и во претходните пет години, највисок број на заболени (n=3.844) и инциденца во оваа група (I=209,3/100.000) е регистрирана кај ентероколитите. (Табела 10)

Останатите заболувања во оваа група се регистрираат со значително пониска инциденца, така што салмонелозите, како второ најчесто заболување, се регистрираат со инциденца од 21,0/100.000 жители. АТИ се трето најчесто заболување со инциденца од 11,2/100.000 жители. (Табела 10)

Во петгодишниот период, најниска просечна инциденца од 0,01/100.000 се регистрира кај јерсиниоза и криптоспоридиоза. (Табела 10)

Од групата на цревни заразни заболувања, во текот на 2025 година, пријавени се 10 епидемии, обработени во соодветното поглавје.

Од групата на цревни заразни заболувања, во текот на 2025 година, пријавен е еден смртен случај од листериоза.

Табела 10. Инциденца на 100.000 од заболувања во групата на цревни заразни болести, Р.С. Македонија, период период 2021-2025

Година / заболување	2025	2024	2023	2022	2021	Просек 2021-2025
Ентероколитиси	209,3	224,8	175,3	98,8	68,6	155,4
Салмонелози	21,0	19,5	16,0	9,1	9,4	15,0
АТИ	11,2	13,8	9,9	9,3	3,2	9,5
Кампилобактериоза	1,7	0,3	0,1	0,2	0,1	0,5
Инфекција предизвикана од E. coli	0,8	0,4	0,2	0,2	4,9	1,3
Џардијаза	0,4	0,2	0,4	0,2	0,05	0,3
Шигелоза	0,3	0,0	0,2	0,05	0,5	0,2
Листерииоза	0,2	0,0	0,3	0,0	0,0	0,1
Вирусен хепатитис А	0,05	0,2	0,3	0,7	0,2	0,3
Јерсиниоза	0,0	0,05	0,0	0,0	0,0	0,01
Криптоспоридиоза	0,0	0,05	0,0	0,0	0,0	0,01
Тифуси и паратифуси	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
ВКУПНО	244,9	259,4	202,6	118,4	87,0	182,5

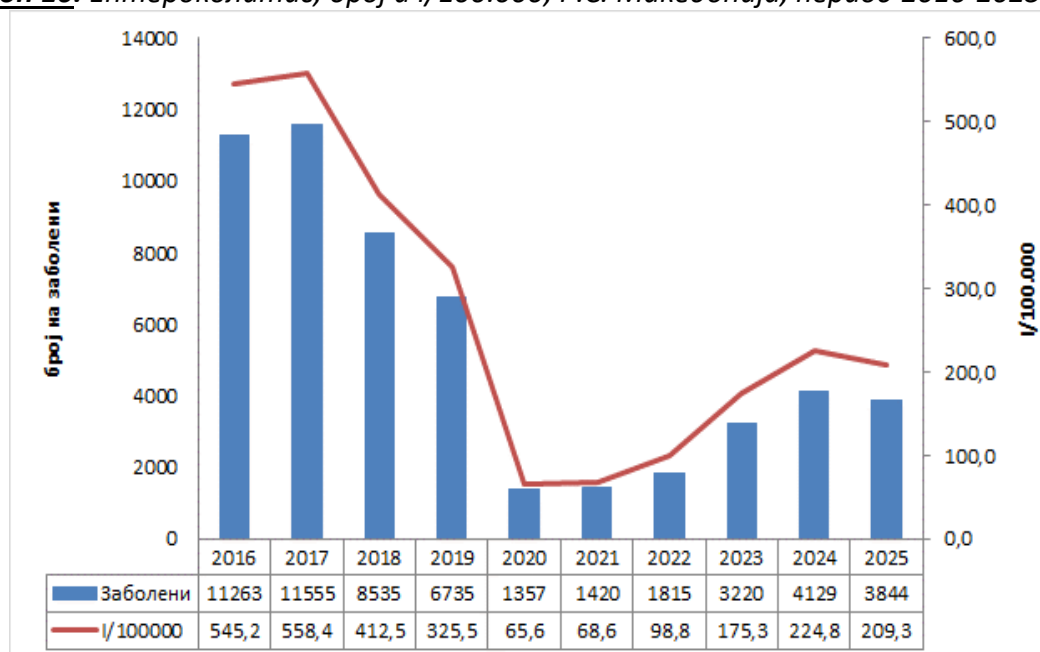
6.1. Ентероколитис

Регистрирани се 3.844 заболени со инциденца од 209,3 на 100.000 жители, намалување од 6,9% во споредба со 2024 година (n=4.129). (Табела 10)

Во периодот 2016-2025 година, ентероколитите се регистрираат со најнизок број (1.357) и најниска инциденца (65,6/100.000) во 2020, а највисок број (11.555) и инциденца од 558,4/100.000 се регистрирани во 2017 година. (Графикон 10)

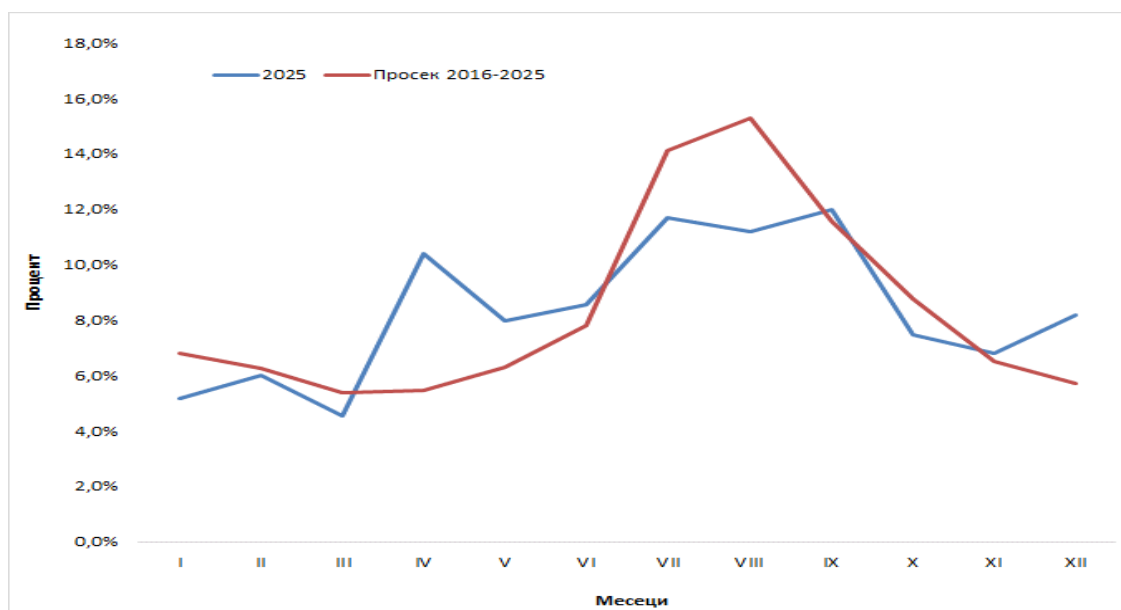
Ентероколитите учествуваат со 85,4% во групата на цревни заразни заболувања, а со 33,4% во вкупно регистрираните акутни заразни заболувања во 2025 година.

Графикон 10. Ентероколитис, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2016-2025

Во 2025 година, ентероколитите го задржуваат сезонскиот карактер на јавување, најголем дел од случаите (n=1.340; 34,9%) се регистрирани во летните месеци (јули-септември). (Графикон 11)

Графикон 11. Дистрибуција на заболени од ентероколити по месеци, како процент од вкупен број на заболени, просек 2016-2025 и 2025 година, Р.С. Македонија

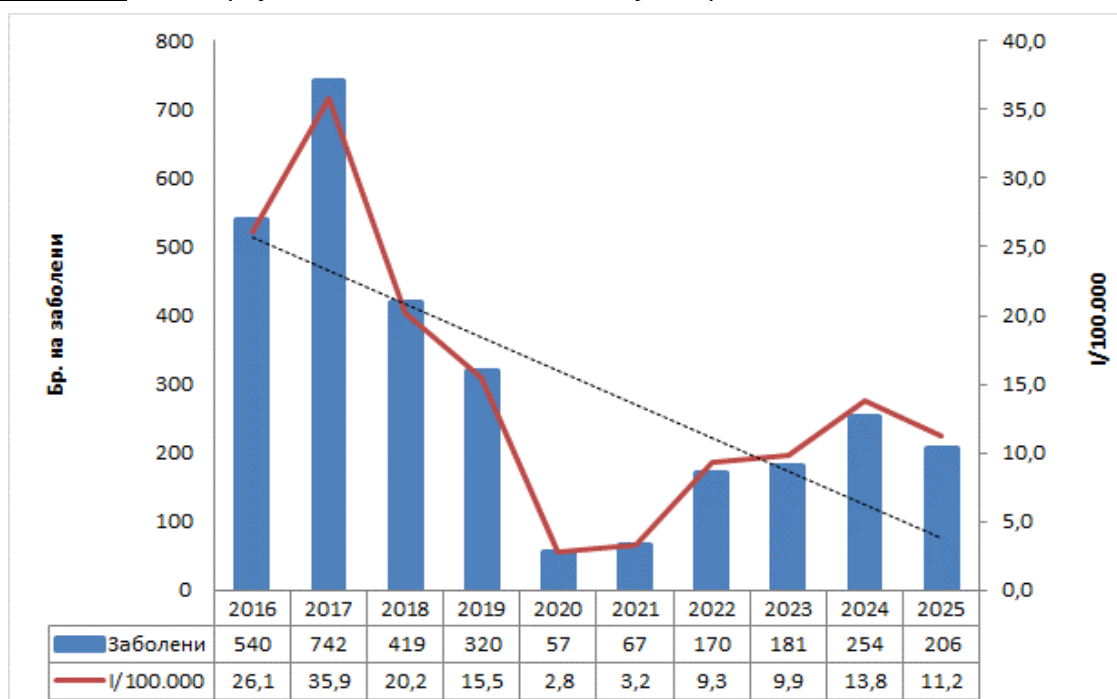

6.2. Бактериски алиментарни инфекции и интоксикации (АТИ)

Пријавени се 206 заболени со инциденца од 11,2 на 100.000 жители, намалување од 18,9% во споредба со 2024 година (n=254). (Табела 10)

Најниска инциденца во десетгодишниот период 2016-2025 е регистрирана во 2020 (2,8/100.000), а највисока инциденца кај АТИ е забележана во 2017 година (35,9/100.000). Анализирајќи го десетгодишниот период, се регистрира значително изразен негативен тренд на инциденцата на АТИ. (Графикон 12)

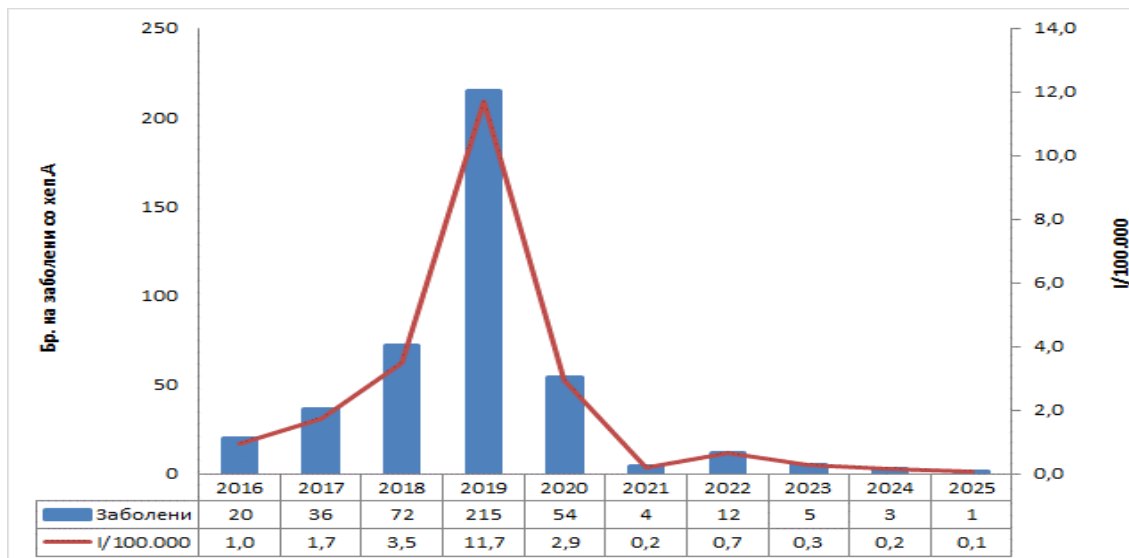
Графикон 12. АТИ, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2016-2025

6.3. Вирусен хепатит тип А

Вирусниот хепатит тип А во 2025 година е регистриран со едно заболено лице и инциденца од 0,05 на 100.000 жители. Се регистрира негативен тренд на бројот на пријавени случаи во периодот од 2016 до 2025 година, со најмал број на заболени и инциденца во 2025 година. (Графикон 13)

Графикон 13. Хепатитис А, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2016-2025

6.4. Салмонелози

Во текот на 2025 година, пријавени се 385 заболени лица со инциденца од 21,0 на 100.000 жители. (Табела 10 и 11)

Се регистрира зголемување од 7,2% во однос на претходната, 2024 година кога беа регистрирани 359 заболени лица.

Во периодот 2016-2025 година, најголем број на заболени (n=385) и највисока инциденца (21,0/100.000) од салмонелози се регистрирани во 2025 година, а најнизок број на заболени и инциденца во 2020 (n=119, I=5,8/100.000). (Табела 11)

Табела 11. Салмонелози, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2016-2025

Година	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Број на заболени	254	317	373	228	119	194	167	294	359	385
I/100.000	12,3	15,3	18,0	11,0	5,8	9,4	9,1	16,0	19,5	21,0

6.5. Шигелоза

Во текот на 2025 година, пријавени се 5 случаи на шигелоза. Во просек во последните десет години се регистрираат по 9 случаи на шигелоза. (Табела 10 и 12)

Регистрираната инциденца во периодот 2016-2025 година се движи од 0,05 во 2022 кога е регистриран еден случај, до 1,2 на 100.000 жители и регистрирани 25 случаи во 2018 година. Во 2024 година нема пријавено случај на шигелоза. (Табела 12)

Табела 12. Шигелоза, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2016-2025

Година	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Број на заболени	16	19	25	9	3	10	1	3	0	5
I/100.000	0,8	0,9	1,2	0,4	0,1	0,5	0,05	0,2	0,0	0,3

6.6. Инфекции со *Escherichia coli*

Цревните инфекции предизвикани од *E. coli* подлежат на задолжително пријавување со законските измени и дополнувања од 2009 година.

Во 2025 година, регистрирани се 15 заболени лица со инциденца од 0,8 на 100.000 жители. Случаите се пријавени од пет ЦЈЗ/ПЕ – Битола, Кочани, Скопје, Тетово и Радовиш. (Табела 1 во Прилог)

Најголем број ($n=188$; $I=9,1/100.000$) е регистриран во 2018 година, а најмал ($n=3$; $I=0,2/100.000$) во 2022 и 2023 година. (Табела 13)

Табела 13. Инфекции со *E. coli*, број и $I/100.000$, Р.С. Македонија, период 2016-2025

Година	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Број на заболени	165	173	188	161	89	101	3	3	8	15
$I/100.000$	8,0	8,4	9,1	7,8	4,3	4,9	0,2	0,2	0,4	0,8

6.7. Тифуси и паратифуси

Во 2025, како и претходните девет години не е регистриран случај на тифус и паратифус.

Тифусот не е регистриран од 2002 година наваму, а паратифусот од 1996 наваму се регистрира само во 2011 година - со два случаи и 2015 година - со еден случај.

6.8. Џардијаза

Во текот на 2025 година, регистрирани се 8 случаи на џардијаза, кои се пријавени во Скопје (5) и Тетово (3).

Во периодот 2016-2025, се регистрираат поединечни случаи на џардијаза - вкупно 54, од кои најголем број во 2018 година ($n=12$; $I=0,6/100.000$). Ова заболување не подлежеше на задолжително пријавување до измените на законската регулатива во август 2009 година.

6.9. Листериоза

Во 2025 година, регистрирани се 3 случаи на листериоза. Во периодот од 2016 до 2025 година, регистрирани се поединечни случаи на листериоза, вкупно 14.

Во текот на 2025 година, пријавен е еден смртен случај од листериоза. Се работи за лице од Скопје, од возрасната група на лица над 65 години.

6.10. Кампилобактериоза

Во 2025 година, регистрирани се 32 случаи на кампилобактериоза на територијата на ЦЈЗ Штип (18), ЦЈЗ Скопје (10), ЦЈЗ Тетово (2) и ПЕ Свети Николе и ЦЈЗ Куманово - по 1. Во периодот од 2016 до 2025 година, регистрирани се поединечни случаи од ова заболување - вкупно 93, од кои најголем број во 2025 ($n=32$; $I=1,7/100.000$). (Табела 14)

Табела 14. Кампилобактериоза, број и $I/100.000$, Р.С. Македонија, период 2016-2025

Година	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Број на заболени	8	3	19	17	1	2	3	2	6	32
$I/100.000$	0,4	0,1	0,9	0,8	0,05	0,1	0,2	0,1	0,3	1,7

6.11. Јерсиниоза

Во 2025 година, нема регистриран случај на јерсиниоза во РСМ. Во периодот од 2016 до 2025 година, регистриран е само еден случај на јерсиниоза во РСМ во 2024 година.

Ова заболување не подлежеше на задолжително пријавување до измените на законската регулатива во август 2009 година.

6.12. Криптоспоридиоза

Во 2025 година, нема регистриран случај на криптоспоридиоза во РСМ. Во периодот од 2016 до 2025 година, регистриран е само еден случај на криптоспоридиоза во РСМ во 2024 година.

Ова заболување не подлежеше на задолжително пријавување до измените на законската регулатива во август 2009 година.

7. ЗООНОЗИ И ВЕКТОР-ПРЕНОСЛИВИ ЗАБОЛУВАЊА

Во 2025 година, во оваа група се регистрирани 73 заболени лица и инциденца од 4,0/100.000. Во изминатите 10 години инциденцата на зоонози се движи од 0,9/100.000 во 2021 година до 5,1/100.000 жители во 2017 година. (Табела 15)

Во споредба со претходната, 2024 година (n=43), се регистрира зголемување на бројот на зоонози и вектор-преносливи заболувања за 69,8%.

Табела 15. Зоонози и вектор-преносливи заболувања, 1/100.000 жители, Р.С. Македонија, период 2016-2025

Година	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Бр. на заболени	71	106	71	52	38	19	38	29	43	73
1/100.000	3,4	5,1	3,4	2,5	1,8	0,9	2,1	1,6	2,3	4,0

Оваа година во групата на зоонози и впз, најголем број на заболени (n=17) и највисока инциденца од 0,9 на 100.000 жители се регистрира кај ехинококозата. (Табела 16)

Табела 16. Инциденца на 100.000 жители во групата зоонози и вектор-преносливи заболувања, Р.С. Македонија, период 2021-2025

Година/заболување	2025	2024	2023	2022	2021	Просек 2021 -2025
Ехинококоза	0,9	0,9	0,4	0,9	0,4	0,7
Бруцелоза	0,8	0,3	0,3	0,2	0,1	0,3
Туларемија	0,7	0,5	0,0	0,0	0,1	0,3
Лајшманиоза	0,5	0,2	0,05	0,5	0,1	0,3
Лајмска треска	0,5	0,1	0,2	0,3	0,0	0,2
Кју треска	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,03
Трихинелоза	0,1	0,0	0,05	0,0	0,0	0,03
ККХТ	0,1	0,2	0,2	0,0	0,0	0,1
Други хеморагични трески	0,1	0,05	0,05	0,0	0,0	0,02
Токсоплазмоза	0,05	0,1	0,05	0,0	0,0	0,0
Хеморагична треска со бубрежен синдром	0,05	0,0	0,2	0,1	0,1	0,1
Прионски болести	0,05	0,0	0,0	0,0	0,0	0,01
Маларија	0,0	0,0	0,1	0,05	0,0	0,03
Антракс	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Тетанус	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Беснило	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Жолта треска	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Дамчест тифус	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Лептоспироза	0,0	0,0	0,0	0,0	0,05	0,01
Чума	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

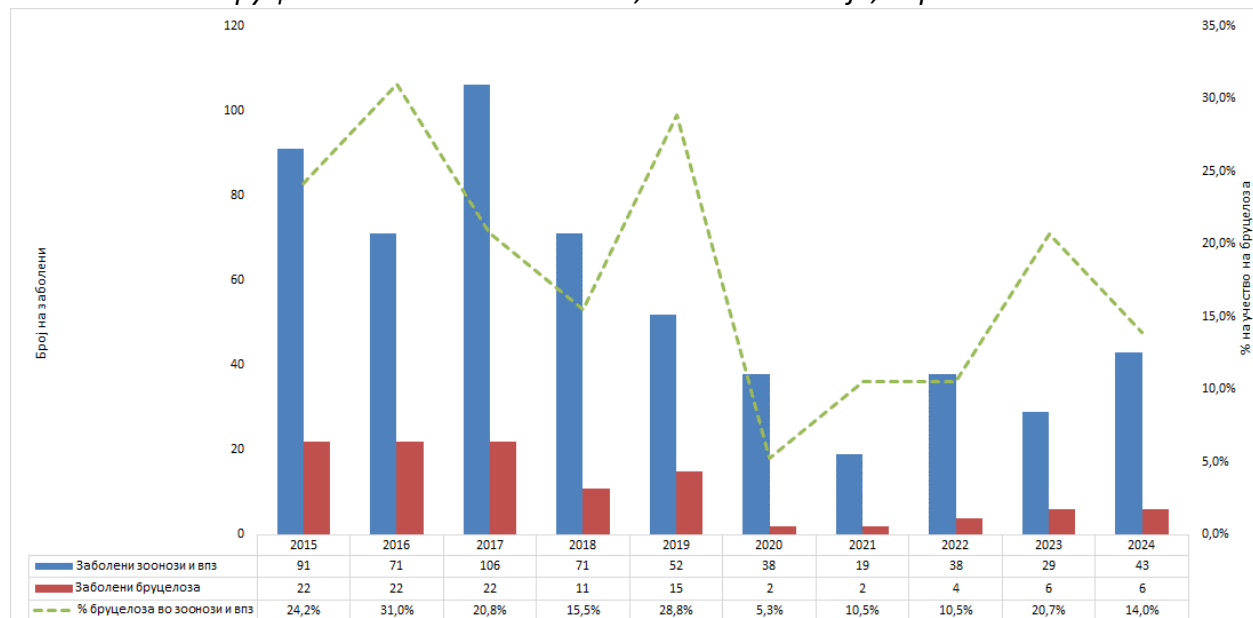
Бројот на регистрирани случаи на бруцелоза има континуиран негативен тренд, сепак, поради малиот број на заболени лица од оваа група на заболувања, процентуалното учество на бруцелозата во 2025 година изнесува 19,2%. Во десетгодишниот период 2016-2025, највисоко учество од 31,0% се регистрира во 2016 година, а најниско во 2020 година (5,3%). (Графикон 14)

Во петгодишниот период, најниска просечна инциденца од 0,01/100.000 се регистрира кај лептоспироза и прионски болести. (Табела 16)

Од групата на зоонози и вектор-преносливи заболувања, во текот на 2025 година, не се пријавени епидемии.

Од групата на зоонози и вектор-преносливи заболувања, во текот на 2025 година, пријавен е еден смртен случај од прионска болест.

Графикон 14. Број на заболени од зоонози и впз, бруцелоза и процентно учество на бруцелозата во зоонози и впз, Р.С. Македонија, период 2016-2025

7.1. Бруцелоза

Во 2025 година, регистрирани се 14 случаи на бруцелоза. Во периодот 2016-2025 година, најголем број на заболени и највисока инциденца ($n=22$, $I=1,1/100.000$) се регистрирани во 2016 и 2017 година, а најнизок во 2020 и 2021 ($n=2$; $I=0,1/100.000$).

Состојбата со заболувањето е детално прикажано во посебен Извештај, согласно Програмата за испитување на појавата, спречување и сузбивање на бруцелозата кај населението во Република Северна Македонија во 2025 година.

7.2. Ехинококоза

Во 2025 година, пријавени се 17 случаи со инциденца од 0,9 на 100.000.

Во периодот 2016-2025, најголем број на заболени и највисока инциденца ($n=37$; $I=1,8/100.000$) се регистрирани во 2018, а најмал во 2021 и 2023 ($n=8$; $I=0,4/100.000$). (Табела 17)

Табела 17. Ехинококоза, број и $I/100.000$, Р.С. Македонија, период 2016-2025

Година	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Број на заболени	26	30	37	21	19	8	17	8	16	17
$I/100.000$	1,3	1,4	1,8	1,0	0,9	0,4	0,9	0,4	0,9	0,9

7.3. Лајшманиоза

Регистрирани се 9 заболени лица, со инциденца од 0,5 на 100.000 жители, што е зголемување во однос на 2024 година кога беа пријавни 4 случаи. (Табела 18)

Најголем број во периодот 2016-2025 е регистриран во 2018 ($n=12$; $I=0,6/100.000$).

Табела 18. Лајшманиоза, број и $I/100.000$, Р.С. Македонија, период 2016-2025

Година	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Број на заболени	5	9	12	3	6	2	9	1	4	9
$I/100.000$	0,2	0,4	0,6	0,1	0,3	0,1	0,5	0,05	0,2	0,5

7.4. Кју-треска

Во 2025 година пријавени се 3 случаи на Кју-треска, на територијата на ЦЈЗ Скопје (2) и ЦЈЗ Велес (1).

Во периодот 2016-2025 година, заболувањето се пријавува со поединечни случаи (вкупно 11 заболени лица), при што најголем број ($n=4$) е регистриран во 2016 година, со инциденца од 0,2/100.000, а најмал во 2018 кога е регистриран само 1 случај на заболување. (Табела 19)

Табела 19. Кју треска, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2016-2025

Година	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Број на заболени	4	3	1	0	0	0	0	0	0	3
I/100.000	0,2	0,1	0,05	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2

7.5. Антракс

Во 2025 година не е пријавен случај на антракс, исто како и претходните десет години.

Антраксот во Р.С. Македонија се регистрира со поединечни случаи, а последен случај е регистриран во 2014 година.

7.6. Тетанус

Нема пријавен случај на тетанус во 2025 година. Во периодот 2016-2025 година, регистриран е еден случај, во 2016 година. (Табела 20)

Во Р.С. Македонија, последниот случај на неонатален тетанус е регистриран во 1993 година.

Табела 20. Тетанус, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2016-2025

Година	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Заб./Умр.	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I/100.000	0,05	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

7.7. Лајм борелиоза (лајмска болест)

Во 2025 година, пријавени се 10 случаи на лајм борелиоза ($I=0,5/100.000$). Во изминатиот десетгодишен период 2016-2025 година, најголем број на заболени е регистриран во 2025 година ($n=10$; $I=0,5/100.000$), а вкупниот број на пријавени случаи е 36. (Табела 21)

Табела 21. Лајм борелиоза, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2016-2025

Година	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Број на заболени	2	2	4	4	4	0	5	3	2	10
I/100.000	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,0	0,3	0,2	0,1	0,5

7.8. Туларемија

Во 2025 година, пријавени се 13 случаи на туларемија, од кои 6 случаи се регистрирани во Скопје, 3 во Дебар и по еден во Куманово, Крива Паланка, Струга и Гостивар. Регистрираните случаи во Скопје, се пријавени во јануари, октомври и декември 2025 година, епидемиолошки се обработени и не постои меѓусебна поврзаност.

Во периодот 2016-2025 година, најголем број на заболени е регистриран во 2017 и 2025 година ($n=13$; $I=0,7/100.000$). Вкупниот број на регистрирани случаи на заболување во 10-годишниот период изнесува 43. (Табела 22)

Во периодот од 1990 година досега, случаи на туларемија се јавуваат во нееднакви временски интервали - најчесто во епидемиска форма, иако во последните години се регистрирани и спорадични случаи.

Табела 22. Туларемија, број и $I/100.000$, Р.С. Македонија, период 2016-2025

Година	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Број на заболени	1	13	0	2	2	3	0	0	9	13
$I/100.000$	0,0	0,6	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,5	0,7

7.9. Маларија

Во 2025 година како и претходната 2024 година, не се регистрирани случаи на маларија.

За периодот од 2016-2025 година, пријавени се вкупно 16 случаи на маларија, сите импортирани. Најголем број на заболени е пријавен во 2016 и 2017 година – по 6 случаи ($I=0,3/100.000$). (Табела 23)

Во овој десетгодишен период, регистрирани се вкупно 3 смртни случаи, по еден во 2016, 2017 и 2020 година. (Табела 23)

Табела 23. Број на пријавени случаи на маларија - заболени/умрени и $I/100.000$, Р.С. Македонија, период 2016-2025*

Година	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Заболени/ умрени*	6/ 1	6/ 1	1	2	4/ 1	0	1	2	0	0
$I/100.000$	0,3	0,3	0,05	0,1	0,2	0,0	0,05	0,1	0,0	0,0

* сите регистрирани заболени во Р.С. Македонија се импортирани случаи

7.10. Токсоплазмоза

Во 2025 година, регистриран е еден случај на токсоплазмоза. Во десетгодишниот период 2016-2025 година, се регистрираат 10 поединечни случаи, најмногу во 2016 година ($n=3$).

7.11. Хеморагични трески

Во текот на 2025 година, регистриран е еден случај на **хеморагична треска со бубрежен синдром**. За споредба, во 2018, 2019, 2021 и 2023 година, пријавени беа по 3 случаи, а во 2017 година е регистриран најголемиот број во десет-годишниот период 2016-2025 година - 16 случаи на хеморагична треска со бубрежен синдром ($I=0,8/100.000$). Регистрирани се две починати лица во 2017 година и едно починато лице во 2023 година.

Во текот на 2025 година, нема пријавени случаи на **Конго-кримска хеморагична треска**. Во десетгодишниот период 2016-2025 година, се регистрираат 6 поединечни случаи, во 2023 и 2024 година.

Во рамките на оваа група заболувања (други вирусни хеморагични трески), пријавени се и два случаи на **Денга**. ЦЈЗ Скопје спроведе епидемиолошко анкетирање. Можниот начин на пренос кај едниот случај е неутврден поради престој во две неендемски земји, Словачка и Австрија и не се исклучува можноста за заразување во Р.С. Македонија. Другиот е импортиран случај кај странец кој туристички престојувал во нашата држава, а можниот начин на пренос е поврзан со престој во Тајланд.

7.12. Останати зоонози и вектор-преносливи заболувања

Од останатите заболувања кои припаѓаат на оваа група (лептоспирози, жолта треска, дамчест тифус, беснило, чума), во 2025 година, не е пријавен случај.

Во 2025 година, регистрирани се два случаи на **трихинелози**. Во десетгодишниот период 2016-2025 година, се регистрира по 1 поединечен случај во 2020 и 2023 година.

Во 2025 година, се регистрира и еден случај со смртен исход на **прионска болест**, кај лице од Скопје кое припаѓа на возрастната група од 50-59 години. Creutzfeldt-Jacob (CJB) болест како дел од групата на прионски болести во Р.С. Македонија е на листата за задолжително пријавување согласно Законот за заштита на населението од заразни болести, од 2004 година и ова е прв пријавен случај во државата. Симптомите кај заболеното лице започнале во 2024 година со тресење на сите четири екстремитети, потенцирано при активност, на почетокот се јавува повремено за со тек на време да стане постојано. Скоро истовремено се јавила нестабилност при стоење и одење кои се потенцирале во тек на октомври-ноември 2024 година. Од зимата 2024 година, се појавуваат вртоглавици, без засегање на свеста. Следат промени на когнитивен план, со заборавност, проследени со повремена дезориентираност во простор и време. Последните месеци состојбата е пратена со зголемена фреквенција на силни главоболки, понекогаш проследени со фотофобија. Заболената била хоспитализирана на УК за Неврологија. Примероци на серум и ликвор за лабораториско тестирање се испратени во Германија. На 14.05.2025 година е добиен резултат на покачени протеини 14-3-3 во ликвор, што индицира дијагноза на прионски болести (сензитивност од 95% за спорадична CJB).

Во рамките на оваа група заболувања (останати зоонози и вектор-преносливи заболувања), пријавен е и еден случај на **чикунгуња**, за прв пат во нашата држава. Се работи за импортиран случај, односно заболеното лице заболувањето го стекнало по каснување од комарец на туристичко патување во Куба. Се работи за женско лице од Скопје, на возраст од 20-29 години. Лицето било третирано амбулантски со соодветен третман.

Вектор преносливите заболувања стануваат се поактуелни во денешно време поради климатските промени како и поради интензивниот транзит на странски патници низ нашата држава како и честите патувања на туристички дестинации низ светот во земји кои имаат регистрирани случаи на Чикунгуња. Во нашата држава најзастапен вид на комарец е *Culex pipiens* додека присуството на *Aedes albopictus* е докажано, но нема нови податоци за неговата бројна застапеност поради немање на континуиран мониторинг над комарците во државата.

8. СЕКСУАЛНО И КРВНО ПРЕНОСЛИВИ ИНФЕКЦИИ

Во оваа група на заболувања претставени се ново регистрираните случаи во 2025 година на следниве болести: гонореја, сифилис, хламидијаза, хепатитс Б, хепатитис Ц, како и регистрираните лица кои живеат со ХИВ/СИДА.

Вкупниот број на заболени, заедно со случаите на ХИВ/СИДА изнесува 147 случаи и инциденца од 8,0 на 100.000 жители⁵. Се регистрира намалување од 31,0% во однос на претходната година ($n=213$; $I=11,6/100.000$).

Во десетгодишниот период, највисока просечна инциденца ($I=3,1/100.000$) се регистрира кај инфекции со Хепатит Б, а најниска просечна инциденца од $0,2/100.000$ се регистрира кај гонореја.

Од оваа група, во текот на 2025 година, не се пријавени епидемии.

Од оваа група, во текот на 2025 година, не се пријавени смртни случаи (без случаите на ХИВ/СИДА).

8.1. Гонореја

Во текот на 2025 година, пријавени се 5 случаи на гонореја. Во периодот 2016-2025 година, случаите на гонореја се пријавуваат спорадично, најголем број заболени ($n=8$) и инциденца од 0,4 на 100.000 е регистриран во 2020, 2023 и 2024 година. (Табела 24)

Табела 24. Гонореја, број и $I/100.000$, Р.С. Македонија, период 2016-2025

Година	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Број на заболени	5	4	0	2	8	0	0	8	8	5
$I/100.000$	0,2	0,2	0,0	0,1	0,4	0,0	0,0	0,4	0,4	0,3

8.2. Сифилис

Во 2025 година, пријавени се 22 случаи на сифилис ($I=1,2/100.000$), намалување од 59,3% во споредба со минатата година ($n=54$; $I=2,9/100.000$).

Во периодот 2016-2025 година, до 2021 година се регистрираат поединечни случаи (вкупно 29), а најголем број на заболени лица се пријавени во 2023 година. (Табела 25)

Зголемениот број на пријавени случаи со сифилис во периодот 2022-2025 година делумно се должи на подобреното пријавување во инфективните/ одделенијата за дерматовенерологија.

Табела 25. Сифилис, број и $I/100.000$, Р.С. Македонија, период 2016-2025

Година	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Број на заболени	4	4	8	6	1	5	22	60	54	22
$I/100.000$	0,19	0,19	0,39	0,29	0,05	0,24	1,2	3,3	2,9	1,2

⁵ бројот на заболени во оваа група, без регистрираните случаи на ХИВ/СИДА изнесува 106 ($I=5,8/100.000$)

8.3. Инфекции со хламидија

Во тек на оваа година инфекциите предизвикани од хламидија учествуваат со 20,4% во болестите регистрирани во групата на СКПИ.

Пријавени се 30 случаи на инфекции со хламидија со инциденца од 1,6 на 100.000 жители, со зголемување од 25,0% во споредба со 2024 година, кога беа регистрирани 24 случаи. (Табела 26)

Во периодот 2016-2025 година, пријавени се вкупно 603 заболени, а најголем број хламидијазите се бележат во 2017 година - 137 регистрирани случаи, со инциденца од 6,6/100.000 жители.

Табела 26. Инфекции со хламидија, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2016-2025

Година	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Број на заболени	124	137	95	53	49	34	31	26	24	30
I/100.000	6,0	6,6	4,6	2,6	2,4	1,6	1,7	1,4	1,3	1,6

8.4. ХИВ/СИДА

Во 2025 година, регистриран е 41 нов случај на лица кои живеат со ХИВ/СИДА (I=2,2/100.000).

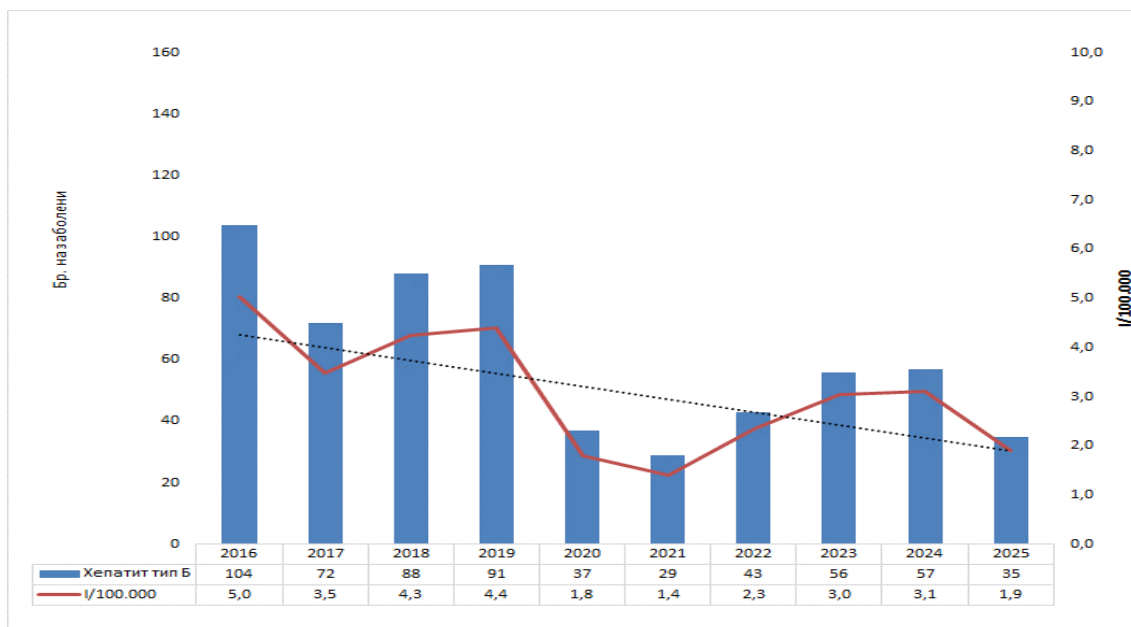
Детален преглед на состојбата со ХИВ/СИДА за 2025 година и споредба со изминатиот период е даден во посебен Годишен извештај за ХИВ/СИДА во Р.С. Македонија во 2025.

8.5. Вирусен хепатит тип Б

Во тек на 2025 година, инфекциите предизвикани од вирусот на хепатит Б се на прво место по број на регистрирани заболувања во групата на СКПИ и учествуваат со 23,8% во болестите застапени во оваа група. Вирусниот хепатит Б во 2025 година е регистриран со 35 заболени лица (I=1,9/100.000).

Во периодот 2016-2025 година, инциденцата се движи од 1,4 во 2021 година до 5,0 на 100.000 жители во 2016 година и бележи тренд на значително опаѓање (Графикон 15).

Графикон 15. Хепатитис Б, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2016-2025

8.6. Вирусен хепатит тип Ц

Вирусниот хепатитис Ц е регистриран со 14 случаи ($I=0,8/100.000$), во 2025 година. Се регистрира намалување од 12,5% во однос на 2024 година ($n=16$).

Во периодот 2016-2025 година, инциденцата се движи од 0,1 во 2021 до 2,4 во 2019 година или просечно $1,2/100.000$. (Табела 27)

Табела 27. Хепатитис Ц, број и $I/100.000$, Р.С. Македонија, период 2016-2025

Година	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Број на заб/ умрени	45/ 1	29	35	50	10	3	22	9	16	14
$I/100.000$	2,2	1,4	1,7	2,4	0,5	0,1	1,2	0,5	0,9	0,8

9. ОСТАНАТИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА

Во оваа група на заразни заболувања прикажани се: вирусни (серозни) менингити, вирусни енцефалити, бактериските менингити, скабиес (шуга) и неодредените вирусни хепатити, со вкупно 489 заболени и инциденца од 26,6 на 100.000 жители. Се регистрира намалување од 10,4% во однос на 2024 година (n=546).

Со највисока инциденца ($I=24,6/100.000$) во оваа група, како и во претходните пет години се регистрира скабиесот со 453 регистрирани случаи. (Табела 28)

Од оваа група, во текот на 2025 година, не се пријавени епидемии.

Од оваа група, во текот на 2025 година, пријавени се 3 смртни случаи, две лица со бактериски менингитис и едно лице со вирусен енцефалит.

Инциденцата на останатите заболувања кои припаѓаат во оваа група е значително помала и е претставена во Табела 28.

Табела 28. Останати заразни заболувања, I на 100.000 жители, Р.С. Македонија, период 2021-2025

Година/заболување	2025	2024	2023	2022	2021	Просек 2021 - 2025
Скабиес	24,6	26,8	18,3	10,3	7,3	17,5
Бактериски менингитиси	1,0	1,1	1,1	0,7	0,3	0,8
Вирусни менингитиси	0,6	0,9	1,1	0,3	0,2	0,6
Вирусен енцефалитис*	0,2	0,8	0,5	0,5	1,2	0,6
Неодреден вирусен хепатитис	0,1	0,1	0,1	0,3	0,2	0,2

*1 случај на вирусен енцефалитис предизвикан од вирусот на Западно-нилска треска

9.1. Скабиес

Скабиесот во 2025 година се регистрира со 453 случаи и инциденца од 24,7/100.000 жители. Се регистрира намалување од 8,1% на бројот на пријавени случаи во споредба со 2024 година. (Табела 28 и 29)

Во периодот 2016-2025 година, најголем број заболени и највисока инциденца од ($n=493$, $I=26,8/100.000$), регистрирани се во 2024 година, а најмал број и инциденца во 2021 година ($n=151$, $I=7,3/100.000$). (Табела 28)

Табела 29. Скабиес, број и $I/100.000$, Р.С. Македонија, период 2016-2025

Година	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Број на заболени	420	386	336	333	190	151	190	337	493	453
$I/100.000$	20,3	18,7	16,2	16,1	9,2	7,3	10,3	18,3	26,8	24,7

9.2. Вирусен енцефалитис

Во 2025 година се пријавени 4 заболени од вирусен енцефалитис (од кои еден е регистриран случај со западно нилска треска - WNV), со инциденца од 0,2 на 100.000 жители. Се регистрира намалување од 73,3% на бројот на пријавени случаи во споредба со 2024 година.

Во периодот 2016-2025 година, најголем број на заболени (n=27) се пријавени во 2016 година, а смртни случаи се регистрирани во 2016, 2018, 2019, 2024 и 2025 година. Највисок леталитет од 10,5% е забележан во 2018 година. (Табела 30)

Во 2025 година пријавен е еден смртен случај од вирусен енцефалит. Се работи за лице од Тетово кое припаѓа на возрасната група на лица над 65 години.

Табела 30. Вирусни енцефалити, број на заболени/умрени и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2016-2025

Година	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Заболени/ Умрени	27/ 2	17	19/ 2	24/ 2	8	3	9	10	15/ 1	4/1
I/100.000	1,3	0,8	0,9	1,2	0,4	0,1	0,5	0,5	0,8	0,2

9.2.1. Западно-нилска треска

Западно-нилската треска не подлежи на пријавување како болест согласно закон. Во рамките на вирусен енцефалит се прикажани само случаите на западно-нилска треска со клиничка манифестација на невроинвазивна форма на болеста. Причинителот на заболувањето подлежи на законско пријавување од страна на лабораториите.

Западно-нилската треска за прв пат во Р.С. Македонија е регистрирана во 2011 година. Во периодот од 2011 година до крајот на 2025 година, регистрирани се вкупно 54 лабораториски потврдени случаи. За истиот период, регистрирани се пет смртни случаи асоцирани со оваа болест. Се регистрираат поединечни случаи на годишно ниво, најголем број во 2012 и 2019 – по 7. Од регистрираните случаи, 28 (51,9%) се машки, а 26 (48,1%) се женски. Во однос на возрасната дистрибуција, најголем дел се деца на возраст од 0-4 години – 15 (27,8%) и лица на возраст над 60 години – 12 (22,2%). Во однос на географската дистрибуција, најголем дел од заболените се регистрирани во Скопје – 30 (55,5%), а случаи се регистрирани во 12 други градови низ Македонија. Од вкупниот број на регистрирани случаи, кај 37 (68,5%) е регистрирана невроинвазивна инфекција, а вкупно 51 (94,4%) биле хоспитализирани. Почетокот на симптомите кај најголем дел од заболените – 47 (87,0%) е регистриран во периодот јули-октомври, со најголем број регистрирани во септември (18). Седум случаи (20,6%) се импортирани.

Во текот на 2025 година, регистрирани се два лабораториски потврдени случаи на западно-нилска треска во Р.С. Македонија со инциденца од 0,1/100.000 жители. Се работи за автохтони случаи, односно заболените лица заболувањето го стекнале по каснување од комарец на територија во Р.С. Македонија. Едно лице било хоспитализирано и третирано со соодветен третман поради појава на невроинвазивна форма на болеста. (Табела 31)

Табела 31. Западно-нилска треска, број на заболени/умрени и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2016-2025

Година	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Заболени/ Умрени	3	0	6	7/1	0	3	3	3	5/1	2
I/100.000	0,1	0,0	0,3	0,3	0,0	0,1	0,2	0,2	0,3	0,1

9.3. Вирусен менингитис

Регистрирани се 12 заболени и инциденца од 0,7/100.000 во 2025 година. Се регистрира намалување од 25,0% на бројот на пријавени случаи во споредба со 2024 година.

Највисок број на случаи (n=34) и инциденца (1,6/100.000), во периодот 2016-2025, се регистрира во 2017 година, а најнизок во 2020 и 2021 година – по 3 случаи и инциденца од 0,1/100.000. (Табела 32)

Табела 32. Вирусен менингитис, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2016-2025

Година	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Број на заболени	22	34	20	18	3	3	6/1	20	16	12
I/100.000	1,1	1,6	1,0	0,9	0,1	0,1	0,3	1,1	0,9	0,7

9.4. Бактериски менингитис

Регистрирани се 19 заболени (I=1,0/100.000), за 5,0% помалку во однос на 2024 година. Регистрирани се два смртни исхода кај женски лица на возраст над 60 години од Скопје и Кавадарци.

Највисок број на заболени и инциденца (n=46, I=2,2/100.000) во периодот 2016-2025 година е регистриран во 2016 година, а најнизок број (n=6) и инциденца (0,3/100.000) е регистриран во 2021. (Табела 32)

Освен во 2017, 2020-2022 година, во сите останати години од десетгодишниот период се регистрирани смртни случаи. (Табела 33)

Табела 33. Бактериски менингитис, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2016-2025

Година	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Заболени/ умрени	46/1	41	26/2	33/3	13	6	12	20/4	20/1	19/2
I/100.000	2,2	2,0	1,3	1,6	0,6	0,3	0,7	1,1	1,1	1,0

9.5. Неопределен вирусен хепатит

Неопределениот вирусен хепатит во 2025 година е регистриран со 1 случај и инциденца од 0,05 на 100.000 жители. Највисок број на заболени и инциденца (n=71; I=3,4/100.000) во периодот 2016-2025 година е регистриран во 2019 година, а најнизок во 2025 година. (Табела 34)

Табела 34. Неопределен вир. хепатит, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2016-25

Година	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Број на заболени	47	41	40	71	15	5	6	2	2	1
I/100.000	2,3	2,0	1,9	3,4	0,7	0,2	0,3	0,1	0,1	0,1

10. ЗАБОЛУВАЊА/СОСТОЈБИ КОИ НЕ СЕ ПРИКАЖАНИ ВО ВКУПНИОТ БРОЈ НА ПРИЈАВЕНИ АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА ВО ИЗВЕШТАЈОТ⁶

10.1. ГРИП / ИЛИ (заболувања слични на грип)

Грипот/ИЛИ (заболувањата слични на грип), што не се вброени во вкупниот број на заболени во календарската 2025 година, се регистрирани со вкупно 27.116 случаи и инциденца од 1.476,3/100.000 жители. (Графикон 16)

Пријавени се 4 смртни случаи асоцирани со грип.

Годишната инциденца на грип/ИЛИ е повисока за 81,9% споредено со претходната година.

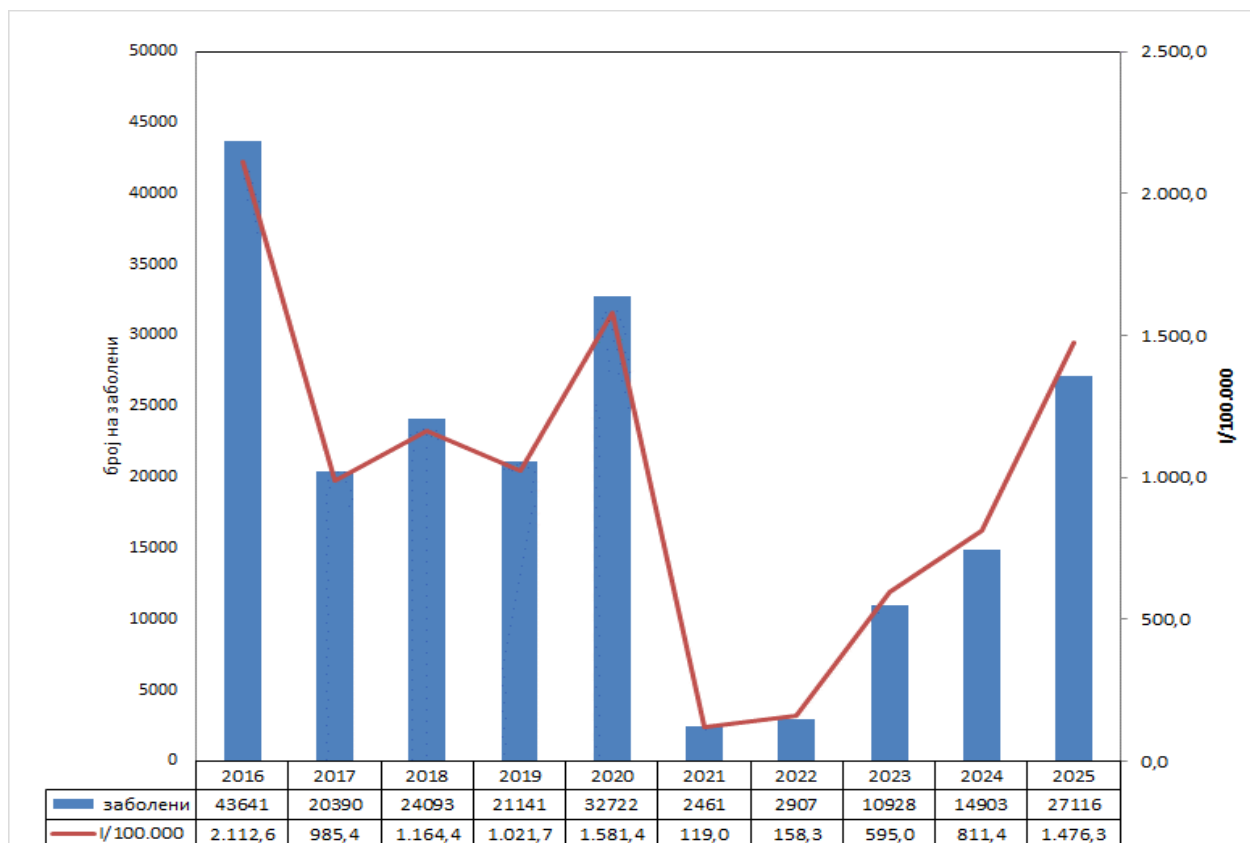
Од заболениите од грип/ИЛИ во 2025 година, 93,1% се регистрирани во првите 20 недели од 2025 година - случаи кои припаѓаат на сезоната 2024/2025 година.

Врвот на регистрирани случаи е во 5-та недела (n=3.036), а најголем број на заболени се пријавени во месец февруари (n=11.210).

Во периодот 2016-2025 година, грипот/ИЛИ (заболувања слични на грип) со најмал број заболени (n=2.461) и најниска инциденца (119,0/100.000) на годишно ниво е регистриран во 2021 година. (Графикон 16)

Најголемиот број заболени на годишно ниво (n=43.641) и највисока инциденца (2.112,6/100.000) во овој период, регистрирани се во 2016 година. (Графикон 12)

Графикон 16. Грип/ИЛИ, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2016-2025

⁶ Овие заболувања/состојби (грип и АФП), исто така подлежат на задолжително пријавување согласно важечката законска и регулатива и дадени се како бројчен приказ посебно, во склоп на Табела 1, 2 и 3, во Прилог на извештајот

Според возрасната дистрибуција, 58,1% (n=15.746) од заболениите се на возраст од 15-64 години, што е за очекување поради бројноста на возрасната група, додека најголема специфична инциденца на 100.000 жители е регистрирана кај предшколските деца на возраст од 0-4 години (3.175,5/100.000). (Табела 35)

Табела 35. Дистрибуција по возраст и специфична инциденца на заболени од грип/ИЛИ во Р.С. Македонија, 2025 година

Возрасна група	0-4 години	5-14 години	15-64 години	65+ години
Број на заболени/ умрени	3.065	5.705	15.746/1	2.600/3
1/100.000	3.175,5	2.655,6	1.301,3	824,5

10.2. КОВИД-19

Во 2025 година, пријавени се вкупно 382 случаи на КОВИД-19 (I=20,8/100.000), што претставува намалување од 78,2% во однос на 2024 година, кога беа регистрирани вкупно 1.750 случаи на КОВИД-19 (I=95,3/100.000).

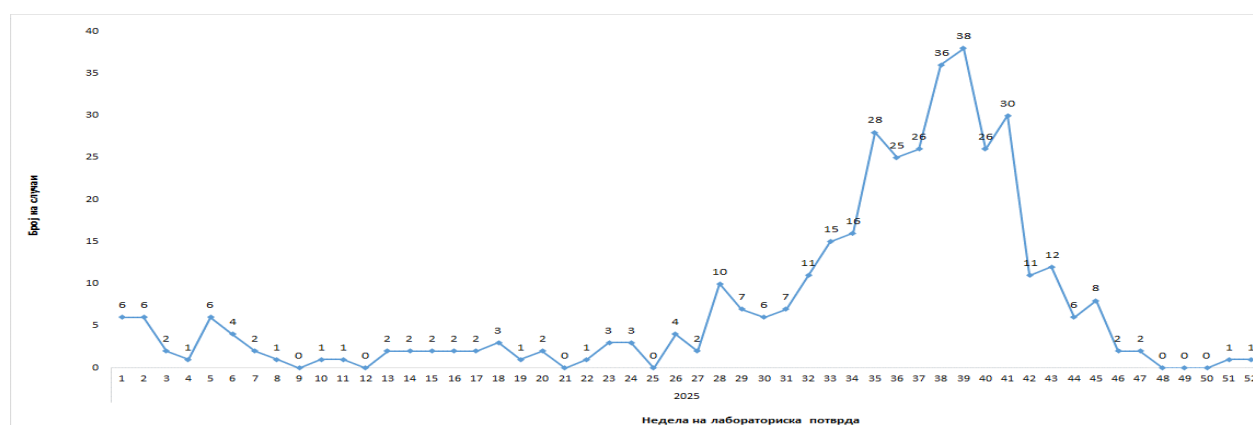
Според место на живеење, случаи на КОВИД-19 се регистрирани во 22 ЦЗ/ПЕ низ државата. Најголем дел од нив се регистрирани во Скопје (n=228), Тетово (n=51) и Битола (n=36). Највисока кумулативна инциденца на 100.000 жители во 2025 година се регистрира во Кавадарци со 63,2/100.000 жители, Битола (38,7/100.000), Скопје (37,6/100.000) и Тетово (30,6/100.000).

Во однос на дистрибуцијата по пол, во 2025 година се регистрирани 170 (44,5%) случаи на КОВИД-19 од машки пол и 212 (55,5%) од женскиот пол. Специфичниот морбидитет кај мажите изнесува 18,7/100.000, а кај жените 22,9/100.000.

Возраста на заболениите се движи од 0 до 91 години (просек – 37,8). Најголем број на заболени се на возраст над 60 години – 97 (25,4%), а со највисок специфичен морбидитет од 44,7/100.000 се заболениите во возрасната група од 0-9 години (n=92). Најнизок специфичен морбидитет од 8,1 на 100.000 жители се регистрира кај деца на возраст од 10-19 години, каде се пријавени 17 случаи.

Во текот на 2025 година е регистриран еден бран на зголемување на бројот на пријавени случаи од КОВИД-19, со пик на заболувањето во 39-та недела (n=38 случаи), а на месечно ниво најголем број на пријавени има во месец септември (n=140 случаи).

Графикон 17. Дистрибуција на заболениите од КОВИД-19 во Р.С. Македонија според недела на лабораториска дијагностика, Р.С. Македонија, 2025

Регистрирани се 3 смртни случаи во 2025 година (Мт=0,2/100.000). Стапката на смртност односно леталитетот изнесува Лт = 0,8%.

10.3. Акутна флакцидна парализа (АФП)

Во текот на 2025 година, до Институтот за јавно здравје, нема пријавен случај на акутна флакцидна парализа.

Состојбата е детално прикажано во посебен Извештај за спроведените мерки и активности за одржување на резултатите постигнати со ерадикација на детска парализа, согласно *Националната програма за јавно здравје во Република Северна Македонија во 2025 година.*

Констатации и предлог мерки

Согласно изнесените податоци во извештајот за движењето на акутните заразни заболувања во Северна Македонија во 2025 година, може да се констатира дека бројот на регистрирани заболувања е намален за 19,1% во споредба со претходната година.

Морталитетот од акутни заразни заболувања со мали варијации е константен во десетгодишниот период.

Предлог мерки за превенција и контрола на заразни заболувања:

1. Појавата на нови и стари микроорганизми со нивната зголемена отпорност кон антимикробни средства, се феномени кои укажуваат дека заразните заболувања и понатаму претставуваат закана за здравјето на населението и голем јавно-здравствен и социјален проблем.

Здравствениот сектор мора да спроведува програми базирани на докази, насочени кон намалување на ризично однесување, навремено препознавање, регистрирање и третман на заболелите лица, како и навремено преземање ефикасни мерки за спречување на појава и ширење на заразни заболувањата, нивно ставање под контрола, и промовирање на здравјето и благосостојбата. Стабилен здравствен систем за следење и одговор кон заразни болести е неопходен за навремено детектирање како предуслов за превенција и брз одговор.

Одделот за епидемиологија на заразни болести при ИЈЗ препорачува забрзување на постапката за измени на Законот за заштита на населението од заразни болести. Со овие измени ќе се стави во функција електронскиот систем за надзор над заразните болести со вклучена класификација на болестите согласно дефиниција на случај, ќе се хармонизира листата на заразни болести под надзор со листата на ЕУ, ќе се стави во функција електронскиот АЛЕРТ 2 систем, како и ќе се прилагоди листата на патогени под надзор со листата на ЕУ. Потребно е адаптирање на Правилникот за пријавување, согласно усвоените законските измени.

2. Вектор-преносливите заболувања најчесто се преклопуваат со зоонозите (одредени болести се вбројуваат и во едната и во другата група), стануваат се поактуелни и ја менуваат сликата на оптоварувањето со заразни болести.

Климатските промени во голема мера влијаат на дистрибуцијата и активноста на векторите. Многу од овие болести се веќе присутни во Р.С. Македонија (лајмската болест, западно-нилска треска, некои хеморагични трески, туларемија и др.), а други како што се маларија, денга, чикунгуња и многу други потенцијално може да се внесат во државата. Некои од нив се регистрираат во ендемска форма, но не ретко се појавуваат и во епидемиска форма.

Потребно е изготвување на програма за зоонози и вектор-преносливи заболувања со мултисекторскиот пристап “Едно здравје” со вклучување на сите релевантни чинители за превенција и контрола на овие заболувања.

3. Р.С. Македонија е земја со ниско ниво ХИВ епидемија сконцентрирана кај клучните популации изложени на најголем ризик. Другите СПИ се пријавуваат како поединечни случаи со исклучок на подобреното пријавување на сифилис во последните години.

Потребно е да се превземат активности за подобрување на надзорот, но и за едукација на населението за мерките за превенција од овие заболувања.

4. Инфекциите со инфлуенца, заболувањата слични на инфлуенца и другите респираторни заразни заболувања предизвикуваат значаен морбидитет и морталитет секоја година. Тие претставуваат сериозен јавно-здравствен проблем кој може да предизвика тешко заболување и смрт, најчесто кај високо-ризични популациони групи. Во Р.С. Македонија, пријавените случаи (грип и КОВИД-19) одговараат приближно на вкупниот број на регистрирани случаи од сите останатите заразни заболувања.
Потребно е да се подготви и усвои национална програма за грип/ИЛИ и други респираторни заболувања со засилени активности за промоција на вакцинацијата против грип и КОВИД-19, посебно кај ризичните групи на население, поткрепено со набавка на зголемен број на вакцини против сезонски грип од страна на Министерството за здравство со цел поголема покриеност на населението.
5. Порастот на бројот на невакцинирани деца (пад на опфат со задолжителна имунизација), антивакциналните кампањи, но и колебливоста на родителите во однос на имунизацијата може да доведат до повторна појава на вакцино-превентабилни заболувања во Р.С. Македонија.
Потребно е да се изработи Национална стратегија за имунизација како сеопфатен план кој ќе обезбеди рамка за политики, цели и оперативни планови за имунизација со цел да постигне висок вакцинален опфат за да се спречат болестите што може да се превенираат со вакцини.
6. На заразните болести кои се пренесуваат преку храна и вода отпаѓаат повеќе од половина од регистрираните случаи на заразни болести, што како последица - покрај здравствените проблеми има и големи социјални и економски последици.
Со цел да се намали оптоварувањето од овие заболувања, ***потребно е да се развие систем за навремено откривање на ризик фактори, брза реакција и ставање под контрола на заболувањата кои се пренесуваат преку храна и вода, со модернизирање на пристапот во истражувањето на епидемиите.***
7. Со цел одговор кон кластери и епидемии на заразни болести, потребно е воспоставување на систем за брза реакција во случај на епидемии и кризни состојби.
За таа цел, националниот, но и регионалните Епидемиолошки оперативни центри (ЕОЦ), треба да се активираат повторно, да се доекипираат и развиваат. Потребно е изработување на водичи за истражување на епидемии со цел унифицираност во постапките на терен.
8. ***Потребно е да се доекипираат епидемиолошките служби при ЦЈЗ и ИЈЗ со млад и стручен кадар, пред сè лекари, за кои е потребно Министерството за здравство да изнајде начин за мотивација при изборот на специјализацијата по епидемиологија.***
9. Од особена важност е континуираната едукација на здравствениот кадар од ИЈЗ/ЦЈЗ, во однос на превенцијата и контрола на заразните болести, како и во однос на современите достигнувања во областа на епидемиологијата согласно новите законски решенија, како и препораките на референтни институции (СЗО, ECDC и др.).
Во рамките на Медицинските факултети, потребно е воведување на програма/модул за теренска епидемиологија, со цел доедукација на постоечкиот, но и на иден кадар за теренско епидемиолошко истражување.
10. ***Потребно е да се модернизира пристапот пласирање на едукативни пораки до општата популација преку поактивна застапеност на електронски медиуми и социјални мрежи.***

ПРИЛОГ

ТАБЕЛА 1. Пријавени заразни заболувања и исход на заболувањето во Р.С. Македонија во 2025 година, по Центри за јавно здравје и подрачни единици

ТАБЕЛА 2. Пријавени заразни заболувања во Р.С. Македонија, по возраст, пол и исход на заболувањето во 2025 година

ТАБЕЛА 3. Пријавени заразни заболувања во Р.С. Македонија, по месеци и исход на заболувањето во 2025 година

ТАБЕЛА 4. Регистрирани епидемии во Р.С. Македонија во 2025 година